

Албанците ја губат поддршката од САД  
Платформата го води  
регионот кон катастрофа

Хипокризијата на МАНУ  
Академик Ќулафкова го  
брани СДСМ место јазикот

СЈО тргна по медиумите  
Специјални сили за насилна  
федерализација

# Република

бр. 237, година VI ■ петок, 17 март 2017 година ■ цена: 50 денари



ВАШИНГТОН ГО МЕНУВА КУРСОТ НА БАЛКАНОТ

## БЕЈЛИ ЌЕ ОДГОВАРА ПРЕД АМЕРИКАНЦИТЕ, ЗАЕВ ПРЕД МАКЕДОНЦИТЕ





Адреса: ул. Костурски Херои бр. 38, кат 2, лок. 1, 1000 Скопје  
тел: +389 2 2720 411 +389 2 2775 311 || факс: +389 2 2720 411  
е-маил: info@transmet.com.mk || www.transmet.com.mk

Ние го обновуваме  
миналото...

Ние ја градиме  
иднината...



www.transmet.com.mk

Република  
www.republika.mk

## АКТУЕЛНО

Специјални сили за насилна федерализација 7

## КОЛУМНА | Горан Момироски

Платформата го води регионот кон катастрофа 10

## КОЛУМНА | Љупчо Пренцов

Времето е на наша страна! 16

## КОЛУМНА | Ацо Станковски

Заедништво 18

## ЛИЧНОСТ НА НЕДЕЛАТА

Петар Гошев 24

## ЗДРАВЈЕ

Проф д-р Магдалена Отљанска,  
специјалист кардиолог 30

## КУЛТУРА | ИНТЕРВЈУ

Ричард Клајдерман, најуспешниот пијанист  
во светот 32

## ИН МЕМОРИАМ

Вања Лазарова 40

## ДВОГЛЕД

Едночинка на „Павел Шатев“ 57



Вовед

4

Вашингтон го менува курсот  
на Балканот



13

Анализа

Хипокризијата на МАНУ



Бренд концепти

37

Џенис Џоплин, божица на  
музиката и на автодеструктивноста



42

Странци во  
Македонија

Амита Нандал - Индија

## ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје

бул. Илинден бр. 9  
1000 Скопје  
republika@republika.mk  
contact@republika.mk  
sport@republika.mk

Директор: Доне Донеvски

Маркетинг:

Стојан Георгиеvски,  
Габриела Мирчески  
тел. 02 / 32 99 999  
факс. 02 / 32 99 998

Издавач / редакција: ДНИД Прва Република ДООЕЛ Скопје  
бул. Илинден бр. 9, 1000 Скопје

ж-ска: 500-0000007811-68  
депонент банка: Стопанска Банка АД Битола

Претплата: тел. 02/3089-306

www.republika.mk ■ facebook.com/nedelnikrepublika

Главен и одговорен уредник: Ненад Мирчевски

Заменик главен и одговорен уредник: Билјана Зафорова

Редакција и соработници:

Александра Мазнева - Бундалевска, Невена Поповска,  
Марина Костовска, Наум Стоилковски, Александрија Стевковска,  
Бојан Момировски, Кристина Николова Кузмановски, Катерина Митиќ  
Колумнисти: Горан Момироски, Љупчо Цветановски,  
Ацо Станковски, Никола Србов

Лектори: Анета Љубецкиј, Тања Стевановска

Фотографија: Александар Ивановски

Графички дизајн: Никса Георгиевски, Билјана Неделковска

Печати: Графички Центар Скопје, ул. Скупи 6.6.

Испечатени примероци: 4.000

Датум на печатење: 16 март 2017



ВОВЕД

ВАШИНГТОН ГО МЕНУВА КУРСОТ НА БАЛКАНОТ

## Бејли ќе одговара пред Американците, Заев пред Македонците

Ненаг Мирчевски | главен и одговорен уредник

Дваесетина дена лидерот на опозицијата игнорира стоти-на илјади граѓани на улиците, кои бараат од него да ја отфрли албанската платформа и упорно чека од своите надворешни пријатели да го устоличат во очајно посакуваната премиерска фотелја. Болната желба за власт му го смалува видното поле, па не успева да ја согледа решителноста на народот да не дозволи разнебитување на државата и да спречи формирање квислиншка влада. Пораката на граѓаните многу посериозно ја примиле неговите налогодавци, кои исплашени од целосен колапс на сценариото барале повлекување на народот од улиците, а дури и се заканувале со вооружени инциденти слични на тие од Диво Населје ако претседателот и понатаму одбива да го даде мандатот. Но и нивните закани, очигледно, веќе ја немаат таа „убедувачка“ моќ што ја имала во минатото. Повеќе од забележлива е немоќта на Заев и на „чадорот“ да го променат текот на настаните во своја полза. Дури и на Ахмети му стана јасно дека е погубно да јава спроти ветрот.

Шпекулациите дека СДСМ и албанските партии на сила ќе влезат во Собранието за да формираат влада без мандат не се реализираа не затоа што сценаристите не го планираа тоа, туку затоа што ја превидоа решителноста на народот да не дозволи такво нешто. Заев може колку што сака да „паламуди“ дека ќе формира

влада без мандат од претседателот, но и самиот е свесен дека тоа ќе биде најбрзиот крај за неговата политичка кариера. Колку и да се обидува да ја убедува јавноста дека неговата владина програма не е противуставна и не е базирана на албанската платформа, реалноста е дека неговите лаги веќе не поминуваат кај народот, па така за да ја исполни задачата на неговите „пријатели од надвор“ ќе мора прво да помине преку тие 150.000 луѓе што секојдневно го потсетуваат дека се таму за да ги чуваат институциите од предавници како него. Со секој поминат ден, квислингот сè повеќе сфаќа дека новата влада, која досега неколку пати сам еуфорично си ја најавуваше и си се претставуваше како премиер, сепак нема да се случи без легално да ја добие довербата на граѓаните на нови избори.

Прашање на време е кога Зоран Заев, конечно, ќе разбере дека неговата судбина е во рацете на народот. Веројатно во исто време кога ќе сфати дека веќе не може да се потпира на поддршката од „чадорот“, кој досега го штитеше од граѓаните и од институциите за да го одработи планот за разнебитување на државата. Вистинскиот лидер на опозицијата во земјава, амбасадорот Цес Бејли, има многу поголеми проблеми од бранењето на Заев од македонскиот народ. Бејли тукушто доби најава за петта истрага за неговата работа, овој пат од шест

сенатори, меѓу кои и сенаторот од Тексас, поранешен претседателски кандидат, Тед Круз. Незадоволството на конгресмените и на сенаторите од работата на амбасадорот во Македонија недвосмислено покажува дека Вашингтон го менува курсот во однос на Македонија. Воопшто не се сомневам дека истражителите ќе дојдат до многу конкретни одговори за улогата на Бејли и на персоналот од амбасадата во политичката криза во Македонија. Можеби ќе помине време додека македонската јавност да ги чуе деталите од истрагата, но секој што сака да се увери како функционира администрацијата во Вашингтон последниве години, каков притисок вршела врз владата во Македонија и кој е вистинскиот грев на Никола Груевски и на неговите соработници, доволно е да ја пребара архивата на „Викиликс“. Доверливите документи испратени од амбасадата на САД до надлежните во Вашингтон пред и по самитот на НАТО во Букурешт во 2008 година јасно и недвосмислено ја потврдуваат непопустливоста на ВМРО-ДПМНЕ околу промената на името.

Во оваа пригода многу кусо ќе пренесам дел од содржините на две писма пратени од Амбасадата на САД во Скопје на 5 февруари и на 11 март 2008 година, со наслови: „Вршење притисок за напредок за проблемот за името пред самитот на НАТО“ и „Македонија пред полноќ: Фрид притиска за компромис за името“.

Од самите наслови може лесно да се заклучи колку било важно за нашиот стратешки партнер да не внесе во НАТО по секоја цена, но и колкав бил гневот кон владата во Скопје по неуспехот во Букурешт. Уште потрагично е тоа што американската администрација упорно притискала Македонија да прифати промена на името само за да ѝ даде „шанса на Грција да размисли дали ќе го употреби правото на вето!“ Заменикот на државниот секретар, Даниел Фрид, при една средба со премиерот Груевски и со претседателот Црвенковски дури и призна дека САД не можат да ја убедат Грција да се откаже од ветото! Ако нашите пријатели ни мислат добро и искрено не сакаат како партнери во НАТО, тогаш се поставува прашањето зошто ни вршат притисок за брзо решение за името без притоа да ни гарантираат сигурен влез во алијансата и дека тоа нема да значи обезличување на македонскиот народ?

Ние се обидуваме ги убедиме дека ставањето понуда на маса нуди најдобра надеж иако, секако, не е

гаранција за избегнување на вето-то, известува до Вашингтон во едно од писмата тогашната амбасадорка Џилиен Миловановиќ и истовремено ги убедува своите претпоставени дека ќе може да биде прифатено име за меѓународна употреба, ако биде добро презентирано во јавноста. За исполнување на целта, предлага формирање широка коалиција, која ќе го поддржи компромисното решение како најдобар начин за спречување на ветото. Во писмото, исто така, се нагласува дека амбасадата на САД во Скопје не се согласува со заклучокот на тогашниот премиер Никола Груевски дека во јавноста нема расположение за компромис за името и покрај тоа што на улиците имало демонстрации. Како поткрепа на ставот на амбасадата наведуваат новинарски текстови од проопозициските медиуми во кои се брани позицијата: „потребно е решение за името во насока за обезбедување членство во НАТО“.

Секоја сличност на настаните од 2008 година со овие денес не е случајна.

Дали пак СЈО и албанска платформа се казна за непопустливоста на Никола Груевски и за непокорот на македонскиот народ, проценете сами.

Како и да е, на Зоран Заев веќе му е јасно дека новата администрација во Вашингтон става крај на ваквите дипломатски игри. Неговиот „чадор“, дефинитивно, заминува во историјата, а, можеби, и во затвор. Ќе одговара пред американскиот народ. Како што многу пати досега кажав – народот е тој што дава и тој што одзема мандат, не амбасадорите и дипломатите. Ако сакаше да ја управува државата во интерес на граѓаните, Заев требаше да се поклати пред нив и да бара прошка, место да коленичи пред странците молејќи за поддршка. Сега, ќе го чека истата судбина како неговиот „чадор“ – нови и нови истраги за корупција и за злоупотреба на должност, судски процеси и, веројатно, затвор...

А Македонија? Македонија ќе го преживее и ова предавство! ■

## ВАШИОТ НОВ СМАРТФОН CO SMART DUO

Не пропуштајте ја оваа понуда и одберете го вашиот нов Alcatel смартфон со 20% попуст.



-20% CO SMART DUO S

ALCATEL PIXI 4 (5) 4G

alcatel

T...

СПОДЕЛИ ДОЖИВУВАЊА

Времетраењето на промоцијата како и количините на смартфони со попуст се ограничени. Цената на Alcatel Pixi 4 (5) со 20% попуст во Smart Duo S изнесува 1.592 ден.

СЈО ТРГНА ПО МЕДИУМИТЕ

# СПЕЦИЈАЛНИ СИЛИ ЗА НАСИЛНА ФЕДЕРАЛИЗАЦИЈА

Пишува | Наум Стоилковски

Место да биде решение на кризата, изрежираниот изборен процес доведе до кулминација предизвикана од излегувањето на вистината за неговата цел - федерализација на Република Македонија. Денес сме сведоци на напад од СЈО на „режимските“ медиуми и на нивните спонзори. Стратегијата на центрите на таа „реалполитика“, чишто истурени играчи сега се Зоран Заев и, во последно време, Зијадин Села, мора да се оствари и никој не смее да го доведува тоа во прашање. Медиумите што ги разоткрија тие плановите и стратегии за двојазичност и за кантонизација кон финална федерализација на државата, медиумите што цело време поставуваа прашања се токму медиумите што Заев ги претстави како „политички непријатели“ уште од зачетокот на кризата. Тие медиуми се непријатели бидејќи отвораа прашања за тоа кој стои зад прислушувањето; како е можно да се следе-

ни толкав број граѓани; каде се другите разговори и зошто тие сè уште излегуваат во јавност; зошто нема снимки од опозицијата, а има само од власта, која „сама се снимала“; што сè крие дејствувањето на „фабрика за афери“; кој е „чадорот“ и како главните прислушувачи се ослободени; како може од список со два милиона гласачи, половина милион, или секој четврти да е „фантом“; што договорил Заев со ДУИ за двојазичноста, каде се писмените договори; дали Заев прифатил ново СЈО за перење на ДУИ? Се тргна по медиумите што ги отворија тие прашања, кои го мотивираа народот да застане пред лудилото - пред комплетното самобришење на македонскиот идентитет и државност.

Тоа се прашањата на кои социјалдемократите и нивните партнери за разнебитување на Македонија не само што не сакаа да дадат одговор, туку ги криеја сè додека јавноста, која создаде огромен притисок, не им ги ис-

порача од улица. Најстрашно во целото ова ново продолжение на девастацијата на институциите, каде што жртва се и медиумите, е тоа што истовремено една неуставна категорија СЈО, со неуставна алатка - нелегални снимки, тргна против медиумите за да спроведе трета неуставност - двојазичност и уривање на унитарноста на државата! Овие медиуми што алармираа за прашањата за кои социјалдемократската врхушка и денеска смета дека „не заслужуваат одговор“ и ја мобилизираа јавноста да се самоорганизира на улиците, треба да бидат заменети со тој „блупринт“ на медиумите на Сорос/КАНВАС. Но, ваквите прашања нема да се слушнат од овие медиуми. Од таму само се испорачуваат фантомски прашања и ќе се бараат фантоми што го нарушуваат планот за реализација на федерализацијата на државата.

Тие медиуми на Сорос/КАНВАС се моделот со кој се најавува дека социјалдемократите сакаат да

Неуставната категорија СЈО, со неуставна алатка - нелегални снимки, тргна во одбрана на неуставна двојазичност и на уривање на унитарноста на државата! Иницијалната каписла е самооблилизацијата на јавноста против тој план. Планот Б, старата добра тактика со меѓуетнички судир, е новата мантра на медиумите на Сорос/КАНВАС, кои брзо, преку СЈО, треба да го заземат целиот информативен простор за потоа да ја оправдуваат меѓународната интервенција и наложената федерализација како „одлично решение“

го „демократизираат“ медиумскиот простор. Токму како што гласи описот, тие канвас-медиуми (платно), треба да ѝ ги врзат очите и ушите на јавноста за да може без проблем да се претрча преку трите фази на планираната федерализација на државата и создавањето на идната голема Албанија. Тогаш ќе нема кој да ги пренесе ниту регионалните ставови за опасноста што ја носи сиот тој план, ниту за прашањата што го нарушуваат унитарниот карактер на државата, го кршат Уставот, ги растураат сите столбови на кои почива демократијата. Тогаш ќе нема ниту кој јавно да праша дали по поделбата по федерации ќе следува и размена на населението меѓу „албанскиот“ и „македонскиот“ дел? А доколку тој план потфрли, тука е и резервната испробана варијанта - предизвикување меѓуетнички судир, кој треба да резултира со меѓународно наметнување на федерализацијата, кое медиумите на Сорос/КАНВАС, кои би завладеале во просторот, ќе го покриваат како „одлично решение“.

## Не е спорна естетиката, туку неуставноста

Не може, а да не остане напишано во историјата за овие случувања како медиумите на Сорос/КАНВАС влегуваа во одбрана на двојазичноста и на тиранската платформа како постизборно условување. Никој не спори од естетски аспект како изгледа ако на 1.000 денари покрај „Народна банка на Македонија“ пишува и „Банка популар Мачедонис“. Но, се работи за чекор што е спротивен на Уставот на државата. И, секако, изостана повлекување на таа одбрана на двојазичноста, дури по признавањето на неуставноста и од Заев. Исто како и со пребарувањата на половина милион фантоми во изборниот список, тоа, едноставно, според медиумската логика според Сорос/КАНВАС - не се случило. Дури и настапите на Заев, заедно со Села, во Берн, Швајцарија, за двојазичност и за кантонизација, се релативизираа до степен на баналност.

Оттука, сета акција на СЈО не е ништо друго, туку во предвечерието на неговото згаснување да се замолчат медиумите што во цела криза покажаа дека стојат зад јавниот интерес и во заштита на националните и на државните карактеристики. Тој напад е насочен и кон сопственичката структура на медиумите, но и против компаниите што со своето рекламирање ги одржуваат во живот. Затоа се влегува во трите весници на МПМ, „Канал 5“, „Сител“, ТВ „Нова“, „Нет-прес“, сите наброени „политички непријатели“ на социјалдемократската идеја за федерализација.

Сета акција треба да резултира со веќе виденото едноумие, кое во Македонија функционираше и го спроведуваа наследниците на комунизмот дури и по осамостојувањето. Постоенето медиумска слобода, право на израз и на поставување прашања е карактеристика на демократските држави. Токму затоа медиумите со најголем од лидерот на опозицијата рејтинг јасно и гласно беа прогласени за „најголеми политички непријатели“, по што се тргна со хајка дека се работи за евентуал-

ни „апологети на криминалната власт“ и дека не треба да им се верува. Затоа борбата што се одвива сега на улиците за заштита на опстанокот на демократијата и на државата, мора да значи и борба за заштита на медиумите, кои цело ова време беа очи и уши на демократската јавност.

Тие обвинувања се поттикнати од искуството што наследниците на комунизмот и на едноумието го имаат со медиумите во антидржавните зафати. Улогата на медиумите при кампањата за нова територијална поделба во 2004 година беше огромна. Медиумската кампања дека „Некои прашања не заслужуваат одговор“ на актуелниот потпретседател на социјалдемократите немаше да успее да не беше признавањето на уставното име од САД, кое послужи како амортизер на незадоволството. Откако сега излегоа на виделина документите од договарањето, како и зошто било потребно тоа прекројување од истите сили што денес го водат федерализирањето на државата, јасно е зошто преку инсталацијата СЈО навреме се тргна да се замолчат медиумите што предупредуваат на опасноста и на незаконитоста на договорите за формирање нова власт по изборниот инженеринг во декември. Оваа нова акција на СЈО нè навраќа на периодите на владеење на СДСМ бидејќи и сега, како и во 2004 година и во години пред тоа, истите ликови владеат со медиумските инсталации на Сорос/КАНВАС. Нема и ќе нема политичка партија како СДСМ, поврзана со толку афери и купени новинари, кои треба да го обликуваат јавното мислење. Декларативните заложби за „независно“ новинарство и за „слобода на говор“ зад себе ги имаат аферите „Фабрика 1“ и „Фабрика 2“ со по десетина новинари-платеници; во реализацијата на „Надеж“ се вклучени новинари и медиуми; довчерашни „непристрасни“ Сафет Бишевац, Ленче Николовска, Љубица Буралиева, Мухамед Зекири станаа пратеници; Роберт Поповски, долгогодишен предводник на ЗНМ, стана главен човек за односи со јавноста на Заев, а Весна Ковачевска на партијата. Денес главни заговорници на политиката на Заев се довчерашни политко-

месари од СДСМ во медиумите. Пред сè, Бранко Героски, Сашо Орданоски, Бранко Тричковски, Ерол Ризаов, Љупчо Зиков... Ако одиме подлабоко, Панде Колемишевски, некогашниот прв човек на „Нова Македонија“, опишува дека секој работен ден му почнувал со телефонски разговор со СДСМ и со „Илинденска“. Тричковски самиот неодамна сподели со јавноста дека тој, заедно со Ѓунер Исмаил, Сашо Орданоски, Бранко Героски, договорале медиумска поддршка на преобразбата на УЧК во македонскиот политички систем. Истите луѓе и истата матрица сега се носечки сили на медиумите на Сорос/КАНВАС. Зар се очекува овие исти денешни дејци да застанат против платформата за федерализација?

## Напад врз медиумите што ја бранат државата

Изборниот инженеринг ги даде резултатите што ги изненадија сите - јавноста ја изненади строгата поделба на математичка половина во парламентот, а „инженерите“ превласта со два пратеника на ВМРО-ДПМНЕ. Затоа, но и поради новата геополитичка реалност, „инженерите на реалполитичката стратегија ја пласираа платформа од Тирана, каде што претходно случајно се појави поранешниот шеф на ЦИА. И токму таа платформа ги потврди сите информации на „режимските непријателски медиуми“. Ги потврди ставовите дека не се работи за слобода, демократија и за канализација во Арачиново, туку за нарушување на уставни-

от поредок и на унитарниот карактер, за бинационалност и за федерализација на државата! Тоа ја избристри сликата за крајната цел на повеќегодишната акција за разнебитување на државата, но и дека Зоран Заев и Зијадин Села, кој, веројатно, го заменил Мендух Тачи откако ги обелодени телефонските пораки на Заев во 2012 година, биле долго подготвувани од „високи лица од надвор“ да го спроведат сценариото.

Сето тоа ја мобилизираше јавноста, која неколку недели протестира и маршира низ улиците на градовите во заштита на унитарниот карактер на државата. Иако оваа граѓанска реакција е копирач на сценариото, временскиот теснец од промените во светот не остава простор федерализирањето да се одвива во предвидените временски рамки. Потребно е забрзување, а катализатор на настаните е токму лепењето евентуална насилна и „националистичка“ реторика на протестите, додека албанските претставници на Сорос/КАНВАС ја подгреваат големоалбанската идеја. Тоа е и актуелната агенда - старата добра тактика за предизвикување меѓуетнички судир за најлесно наметнувања лоши решенија и поделби.

Таа игра на црпнатите Зоран од Муртино и Зијадин од Ливада треба да предизвика меѓуетнички судир, кој ќе ги донесе истите резултати - федерализација на Република Македонија. Затоа е и пеењето во двоглас на партнерите од Берн. Таа игра е сè попрозирна и е дел од предупредувањата и од известувањата на „режимските“ медиуми. Затоа и сега, по наредба на „СДСМ-чадорска“, се спроведува акцијата на неуставната категорија СЈО против медиумите.

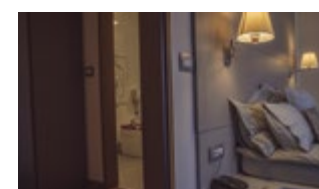
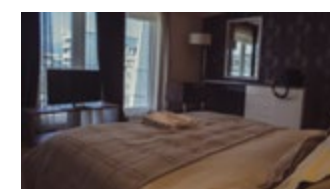
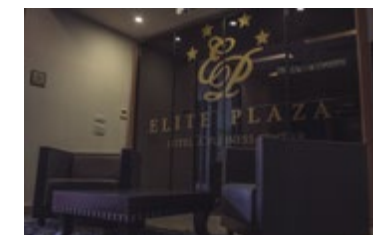
Оттука, исто како што јавноста застава во одбрана на унитарноста на државата, треба да застане и во одбрана на медиумите како основа за демократскиот развој на државата. Таа борба за демократија сега мора да ги обедини сите граѓански сили и да ги надмине етничките и верски разлики и да не се потпадне на оваа медиумска хајка и повикување на оружје од Сорос/КАНВАС. Потоа, нема назад. ■



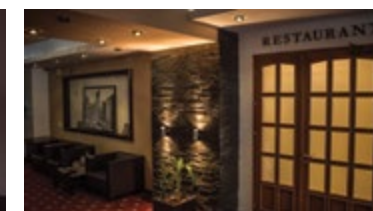
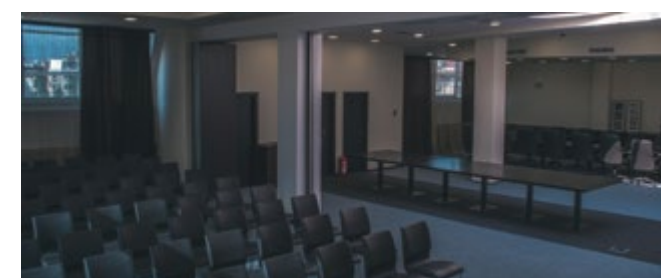
**ЕЛИТ ПЛАЗА**  
Хотел и Бизнес Центар – Скопје  
... www.eliteplaza.mk ...  
*Нова приказна во градош*

**Модерен и луксузен  
хотел со 4 ѕвезди**

Лоциран позади  
Универзалната сала  
во Скопје



**Нуди незаборавен престој на своите гости**  
со луксузно сместување, извонредна храна  
послужена во елитен ресторан



2 комплетно опремени конференциски и свечени  
сали за прослави, деловни простории како и катна гаража  
на 5 нивоа во склоп на самиот хотел  
.....

За миговите за релаксација и рекреација ЕЛИТ ПЛАЗА  
нуди најсовремено опремени Фитнес и спа центар



# ПЛАТФОРМАТА ГО ВОДИ РЕГИОНОТ КОН КАТАСТРОФА

Неколку настани од нашето најблиско опкружување што се случија за речиси една недела директно влијаеја на тоа голем број граѓани конечно да сфатат дека ѓаволот ја однесол шегата и дека настаните во Македонија треба да се гледаат како поврзани со тоа што се случува во Албанија, Косово и во Јужна Србија. На уште поголем број граѓани треба да им е јасно дека дури и прифаќањето на целата албанска платформа на Еди Рама од страна на Зоран Заев нема да ги смири великоалбанските аспирации на приврзаниците на Призренската лига кои сè уште се надеваат на спроведување на митот за една држава за сите Албанци. Дури и во услови кога најголем број од нивните сонародници во Македонија се свесни дека тоа е катастрофално сценарио за сите во регионот, но, пред сè, за нив. Да се потсетиме, за време на конфликтот во 2001 година од вкупно 7500 уништени или делумно разурнати куќи во кризните региони, околу 90 проценти беа во сопственост на Албанци

Пишува |  
Горан Момирски

Во услови кога Балканот врие и кога Германија е загрижена за состојбата во Косово, Босна и Херцеговина и во Хрватска (канцеларката Меркел во Берлин, според кругови блиски на премиерот Вучиќ, не искажала директна загриженост за Македонија), на албанските територии се случија четири настани кои, можеби, не се координирани, но се дополнуваат во секој поглед. На Косово беше побарано формирање армија; од градот Дибра на границата со Македонија, влијателната пратеничка во албанскиот парламент Месида Дода побара референдум за независност на Илирида од Република Македонија; албанскиот претседател Бујар Нишани во Бујановац беше пречекан како ослободител, без српско знаме со интонирање само на албанската химна, а во Македонија потписниците

на Тиранската платформа нè убедуваат дека пред 100 години Македонците биле амеби.

Ако на ова се додаде фактот дека Србија наскоро треба да добие ескадрила од поновите генерации „миг“ и принципот по кој менувањето на една балканска граница како што бара Дода автоматски ќе ги урне сите граници во регионот, лесно може да се заклучи дека на Балканот или сè уште има премногу луѓе политичари или некој некаде диригира нов балкански поредок како вовед во новиот однос на силите меѓу најмоќните земји на светот.



## Тачи призна дека Косово нема поддршка од САД и од НАТО

Изјавата на косовскиот претседател Хашим Тачи, кој прво побара косовското собрание да донесе одлука за формирање косовска армија, а потоа изјави дека неговата држава нема поддршка од САД и



И на Вашингтон, кој би имал најголема корист од постојењето косовска војска како противтежа на проруските највисоки офицери во српската војска, му е совршено јасно дека формирањето армија под контрола на косовските Албанци ќе доведе до нов хаос на Балканот. Наредбата од Вашингтон е јасна. Без разлика на ветувањето на Тачи дека армијата нема да се користи против соседите и никој не треба да се чувствува загрошено, косовските институции се соочуваат со поинаква констелација на односите од времето на Обама и на Клинтон. Дали тоа значи целосна промена на политиката на САД кон Косово или, пак, како што најавува косовскиот весник „Коха ди торе“, се работи за дипломатско одложување на одлуката за формирање армија за шест месеци е помалку важно. Најважно е дека администрацијата на Доналд Трамп не сака да дозволи Тачи и другарите да го претворат Косово во потенцијално место каде што би почнала третата светска војна.

## Регионот очекува и други корисни чекори од Белата куќа

Ваквата политика на САД за Косово треба да ги релаксира односите во целиот регион. Паралелно со пораките за косовската армија во иднина треба да очекуваме и други пораки од НАТО и од Вашингтон со кои ќе се спречат воени интервенции на косовски „кучиња на војната“ како онаа за време на кумановските настани.

Да не забораваме, по инцидентот во мај 2015 година кога загинаа осум македонски специјалци ниту еден косовски



политичар не ги осуди терористичките активности на косовските граѓани во Куманово. Напротив, сите загинати, кои беа поранешни членови на косовската ОВК, беа закопани со највисоки воени почести како херои и покрај тоа што се обидоа да извршат воен удар во соседна држава.

Да биде разочараноста за Македонците уште поголема, ниту еден американски политичар или политичар од земјите-членки на НАТО не ја осуди јасно и недвосмислено косовската инвазија во Куманово. За сите нив беше подобро да се лиферуваат идиотските шпекулации што ги пласираа дел од косовските и од српските медиуми, а без никакви докази ги користат и домашните новинари дека македонските власти сами организирале смрт на осум свои херои. Затоа потегот на новата постава во Белата куќа, Пентагон и во Стејт департментот против косовска армија, кој е разочарувачки за Тачи и за цело Косово, влева надеж дека, конечно, заврши периодот во кој целиот регион беше заложник на непрележаните детски болести на втората албанска држава на Балканот.

## Зошто Албанците беа слабост на Западот?

Проблемот со американската и, генерално, со западната осуда за великоалбанските закани по територијалниот интегритет и суверенитет на земјите во регионот не е нов. Последен пат тоа се случи во 2012 година кога тогашниот амбасадор на САД во Тирана, Александар Арвизу, упати протестна нота до тогашниот премиер Сали Бериша. Причината беа неколкуте пораки за потребата од формирање Голема Албанија, која и според Бериша и според пратеничката Дода треба да се протега од Превеза во Грција до Подгорица и од Драч до Скопје.



Од тогаш Западот молчеше цели пет години, сè до обидот да се формира косовска армија, дури и кога истиот вокабулар како Бериша го искористи и неговиот наследник Еди Рама. Вербално Рама подоцна се повлече од тезата за Голема Албанија, но, реално, како што покажува тиранската платформа, никогаш не се откажа од обидот да ги регулира односите во регионот исклучиво според интересите на Албанците.

Последни жртви на великоалбанската реторика и политика беа Црна Гора, која беше обвинета дека присвоила дел од граничната линија меѓу двете земји, и, се разбира, Македонија, каде што Тирана директно се обиде да ги уредува внатрешнополитичките и уставни прашања. За ниту еден од



трите инциденти, вклучувајќи ја и посетата на Нишани на Бујановац, не реагираше ниту ЕУ ниту САД. Барем не јавно, што за албанската јавност се дефинира како премолчена поддршка, што, пак, е причина за продолжување на истата реторика и политика.

Според последните настани и повлекувањето на одлуката за косовската армија, се чини дека заврши времето кога Косово беше милениче на Западот и во иднина властите во Приштина ќе мора да водат одговорна политика кон сите во регионот.

## Албанците да бидат реални за штетата што им ја прават нивните радикали

Каква е политичката зрелост во албанскиот политички простор во регионот покажува и

фактот што ниту еден интелектуалец во Албанија, Косово или во Македонија не ја критикуваше пратеничката Дода, која директно се вмешаше во македонската сувереност со заканата за реализирање референдум за независност на Албанците во т.н. Илирида. Само за споредба, симболичната најава на тогаш националромантичарот Љубчо Георгиевски, кој во 1992 година најави дека следниот конгрес на ВМРО-ДПМНЕ ќе се организира во Солун, сè уште кај огромен дел од македонските политичари и граѓани се критикува како иредентизам и обид за територијални претензии, што во суштина е. Но, вистинското прашање тука е дали некој Албанец во догледна иднина ќе каже дека зборовите на Рама, Дода или на Тачи се национализам. Тоа што некои наши Албанци ја критикуваа Дода за референдумот за Илирида затоа што кажала штетна работа за нив не се смета зашто тие тргнуваат од штетата направена врз нив, а не од штетата направена врз сите останати, во прв ред Македонците. ■

# АКАДЕМИК КУЛАФКОВА ГО БРАНИ СДСМ МЕСТО ЈАЗИКОТ

Во време кога сите сакаа да го чујат гласот на избраните академици, во момент кога македонскиот јазик, име, знаме, химна, грб и идентитет од еден Села, Дода, Касами, Рама, Хашим и Алија беа чепнати и се атакуваше на нив, денот на годишното собрание на МАНУ, најкусо би се опишал вака: Маџунков беше директен, Митевски го следеше, Ѓурчинов беше млак, Катарџиев заобиколуваше и бараше попис, Фити вртеше, а Кулафкова беше во улога на Заев или на Шекеринска? Истата таа што пред некоја година, барем споед декларираниите ставови, ќе ја ставевте рамо до рамо со Дамовски, Илиевски, Мисиркова, Петрушевски, Маџунков, Лазаров, Љутков, Руси и плејада други разбудени Македонци. Арно ама...

Пишува | Љубчо Цвешановски

Монетите имаат две лица. Исто како и некои луѓе. Ова е вистината, често тажна, но толку сурово реална за многу македонски ликови. Не личности, само ликови, иако дејствуваат во истата таа наша реалност. Знаете, кога дволичноста ви прилега толку едноставно и природно.

Во милата Македонија, пак, оваа карактеристика не е ексклузивно право на политичарите. Иако, дел од нив станаа синоним за дволичност, „доблеста“ како зараза се прошири и на други делови од општеството. Две и пол децении таа е устоличена во еден новинарски круг, а премина и кај неколку, исто толку неталентирани и духовно празни (наспроти полнотијата на џебовите) режисери и актери, зафати и два-тројца пејачи, а глави во академското јато.

Во време на буђење на македонската нација, време кога од туѓа држава ни се врши директен упад во унитарноста на државата и на постоењето, чијашто жалост ќе зависи само и единствено од нас и од реакцијата на истиот тој народ, се најде академик што проговори контра сите идентитетски оставнини. А пред само две-три години, па биле и четири,



тој академик или академичка толку многу се залагаше за нив?! Чудната трансформација, подобна на Стивенсовиот „Доктор Џекил и господин Хајд“, за кој малкумина знаат дека во оригинал е насловен како „Чудниот случај на доктор Џекил и на господин Хајд“, сепак, не е од вчера и, веројатно, си има свое зошто. Да, чуден случај, нема што. За нечија жал, слично на слоновите, но и на страдалниот народ, и ние ги чуваме во спомен лошите работи. По ново, на тврд диск, а по старо, во умот. Колку да не заборавиме, нели...

## ПРЕСЕДАН: КОГА АКАДЕМИК ГО КОРИСТИ ИСТИОТ ВОКАБУЛАР СО СДСМ

По точно два месеца и седум дена молк од нејзиното појавување во јавноста, МАНУ, конечно, реагираше на тиранската платформа. Но, што се случи тој ден во чудесниот свет на академиците? Се поделија ли според убедувањата, според науките, уметностите, или, сепак, некој дејствуваше според долговите од минатото. Барем дел од нив...

Во време кога сите сакаа да го чујат гласот на избраните академици, во момент кога македонскиот јазик, име, знаме, химна, грб и идентитет од еден Села, Дода, Касами, Рама, Хашим и Алија беа чепнати и се атакуваше на нив, денот на годишното собрание на МАНУ, најкусо би се опишал вака: Маџунков беше директен, Митевски



го следеше, Ѓурчинов беше млак, Катарџиев заобиколуваше и бараше попис, Фити вртеше, а Кулафкова беше во улога на Заев или на Шекеринска?

Образот, уште од порано, им го обели Митко Маџунков, кој лично се изјасни пред повеќе од еден месец. Фиљан човек и Македонец, кој без парада и заобиколување си кажа дека албанската платформа е ултранационалистичка и уценувачка. Првоосвестениот и некалкулантски настроен академик и натаму не заобиколуваше. И во МАНУ, како пред тоа на улица, истапи и кажа што му лежи на срце:

– Сега платформата на албанските партии стократно повеќе ги повредува чувствата на Македонците и засега е ред на Албанците да се извинат и да ја повлечат својата платформа, а меѓународната заедница да се ограда - рече Маџунков.

Платформата, продолжи Маџунков, содржи прашања за унитарноста и за федерализацијата на Македонија, поради што е повеќе од нужно МАНУ уште еднаш да го потврди својот став во врска со единственоста и неделивоста на државата, како што направила во 2001

година, кога ја отфрлила идејата за поделба на Македонија, поради што, рече, бил сменет тогашниот претседател на академијата.



И додека Маџунков им го белеше образот, академик Митевски бараше македонскиот јазик да биде задолжителен испит за секој државен службеник, Ѓурчиновски балансираше и зборуваше за недопустливост на лансирање на платформата, ама и дека не требало да се негира постоењето на различни мислења?! Подоцна, Катарџиев побара попис, избегнувајќи ја темата, а претседателот Фити, без став, глумеше космополит, се правеше политичар и им угодуваше на сите партии, социјалдемократскиот мраз го скрши академик Катица Кулавкова.

Сосема „случајно“ таа при своето обраќање го употреби вокабуларот на Заев, Шекеринска и на Шилегов. Во целата приказка, недостигаа уште да ги спомене 500.000 фантоми на изборите, фантастичните 620.000 иселени и „победата“ на изборите на 11 декември со 612.000 гласа, кои во меѓувреме пораснаа на 696.000. Но, немаше потреба, доволно беше и ова:

- Сметам дека станува збор за манипулација и се сомневам дека самите ја создале платформата за да ја задржат власта и да се амнестираат за направените злосторства што не се само финансиски, туку се и институционални и кои се однесуваат и на слободата на говор и на движење во државава. Така што целиот хистерично националистички дискурс содржи тактика за дефокусирање од главниот проблем: криминалот, слободата на говор и мирниот трансфер на власта. Затоа сметам дека првенствено тоа е алатка за дестабилизација на државата, што оди во полза на заштита на досегашната власт, а не на заштита на правата на Албанците. Не ни прилега ни артикулацијата на напади кон меѓународниот фактор. Имаме ние

стручни инстанции преку кои може да реагираме соодветно затоа што сега не е време за мултиетнички конфликти. Јас го поддржувам предлогот да се повлечат секакви платформи и од албанскиот блок и од власта што одумира, а не сака да го признае тоа – изјави академик Катица Кулавкова.

Ние само го подвлековме делот од вокабуларот, кој, сосема „случајно“, е идентичен со тој на партијата на „Павел Шатев“, речник што фреквентно и со години се злоупотребува од врхушката на СДСМ, а дел од него како „мирниот трансфер на власта“, „артикулацијата на напади кон меѓународниот фактор“ и „власта што одумира, а не сака да го признае тоа“ е хит во секое јавно изјаснување, прес-конференција или соопштение од истата партија, која и така не е баш инвентивна во однос на своите изјави. Сепак, кажано е од еден академик, кој во тек на неколку години доживеа фантастична трансформација. Кога Кире ќе изеде бана станува Банамен, кога СДСМ ќе се доближи до власта, еден академик се побива самиот себе...



## ВРЕМЕТО КОГА КУЛАВКОВА БЕШЕ УБЕРМАКЕДОНКА

Не толку одамна, во време кога СДСМ беше светлосни години далеку од власта, истата таа Кулавкова беше сосема поинаков академик. Верувале или не, но во интервју за „Република“, поточно на 18 декември 2012 година, скептикот кон ЕУ, Катица Кулавкова, изјави:

- Знаете, ние фактот дека сме мала држава го претворивме во комплекс на мал народ негиран од сите и на

нестабилна држава, која внатре во себе се дезинтегрира по етничка основа и станува регионализирана, т.е. кантонизирана, некаде и енклави-зирана државна структура. Таквата мултиетничка раслоеност, територијално, културно и јазично, го раслои и државниот стратески интерес. Државниот интерес на Македонците денес се манифестира дури и како опструкција на албанскиот етнички интерес, на пример, а да не зборувам за мегаалбанскиот концепт во кој македонските Албанци се препознаваат повеќе одошто во македонскиот матичен концепт. Тоа е проблем што го поттурнуваме како отпад под килимите, ама тој од ден на ден си го прави своето и последиците веќе се чувствуваат.

Звучи многу поинаку, нели, но таа не застана овде, туку полна со македонштина во неа продолжи со зборовите:

- Услов број еден за општиот државен јазик е да постои закон според кој политичките партии ќе се конституираат врз политички, идеолошки и развојно-економски принципи, а никако врз етнички. Значи, државните интереси се надетнички, затоа што во нив се препознаваат и интересите на македонскиот народ и на сите делови од други народи во Македонија.

Ако помисливте дека таа би била одличен предводник на „За заедничка Македонија“, не заборавајте што рече во интервју за „Фактор“:

- Културно злосторство е да се принудуваат Македонците задолжително да употребуваат друг службен јазик, на пример албанскиот. Рамноправноста на албанската заедница во РМ

добива гротескни размери со империјалистичка и експанзионистичка тенденција. Младите Албанци не учат македонски, локалната самоуправа во Тетово, Струга, и сл. се однесува дискриминаторски кон неалбанските граѓани, пред медиумите се одбива македонскиот јазик од страна на албанските етнички партии, се заговара зборување на албанскиот јазик во парламентот без превод, се дезавуира уставната должност во врска со употребата на кириличното писмо, вековните словенски македонски топоними се преведоа на друг јазик, се

вршат притисоци и врз Македонците со исламска вероисповед итн. Тоа не води кон соживот, не нуди перспектива, напротив!

Кога колегите ја прашаа: **Страхувате од можна федерализација?** Кулавкова им одговори:

- Елементи на федерализација во РМ има уште од 2003 година, кога се донесе несреќниот Закон за територијална реорганизација, а всушност со тој закон Македонија е кантонизирана. Имаме полоша варијанта од федерализација.

Да, кога тогаш би било сега, верувам дека ја замислувате рамо до рамо со Дамовски, Илиевски, Мисиркова, Петрушевски, Маџунков, Лазаров, Љутков, Руси и плејада други разбудени Македонци. Арно ама...

## КАКО АКАДЕМИКОТ ЦЕКИЛ СТАНА БРАНИТЕЛ НА НЕОДБРАНЛИВОТО

И додека се мислите на што се долживаквата чудесна трансформација, само да ве потсетиме дека таа за редовен член на МАНУ е избрана на 27 мај 2003 година, време на владеење на СДСМ. А тие, никогаш не влијаеле на ништо во државата, нели. Поверојатно, можеби самата носталгија си го сторила своето. Како и да е, „Република“, поведена од нејзините убермакедонски ставови изразени во минатите интервјуа, ѝ побара интервју пред изборите во декември 2016 година. Доби инстант негативен одговор, кој гласеше:

„Ви благодарам на поканата да направиме интервју, но не сум во состојба да планирам било какво интервју следните неколку седмици оти работам на мои есеи (в. книгите Македонски искушенија, Отворена поетика). Во некои од нив давам одговор на овие прашања. Вие ги поставувате исклучиво во функција на предизборен маркетинг поставен наопаку, жално. Катица Кулавкова“.

Ако ги исклучиме правописните и јазични грешки, што беше вистинскиот проблем во прашањата за академикот? Еве го, поточно, еве една половина од осумте прашања, кои,

очигледно, навлегоа во нечија интима (во оригинален редослед):

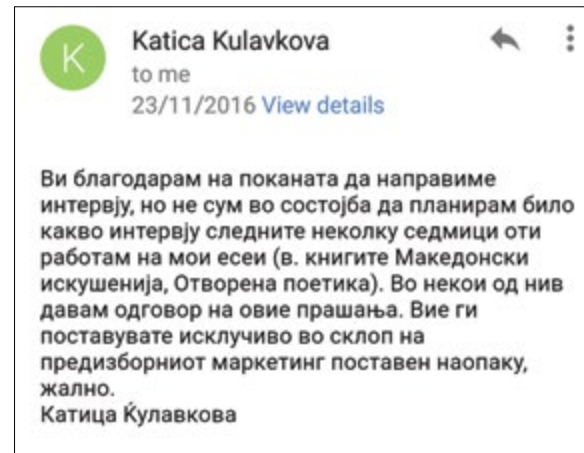
3. Ако македонските Албанци повеќе се препознаваат во мегаалбанскиот одошто во македонскиот матичен концепт, колкав државен интерес препознавате во концептот за двојазичност како уставна категорија?

4. Колку новиот концепт на СДСМ во трка по албанските гласови е во насока на градење на функционална и одржлива држава?

5. Дали ветувањето на двојазичноста како уставна категорија го чувствувате како негирање и понижување на Република Македонија?

6. Како ги толкувате Законот за територијална организација, Законот за јазиците, Законот за топонимите, од аспект на понудата на уставна двојазичност на цела територија?

Ете што беше жално, нели, засегањето во актуелната состојба и во партија, поттикната од неа. За оваа состојба, која освен академикот ја споделува и приличен број Македонци, кои, сепак, поверојатно се чувствуваат само како Македончиња, народот има одлична дијагноза. Се вика „слеп при очи“, фантастичен опис и народна дијагноза на состојба



кога некој не може, а да не види што му се случува (како што е примерот со албанската платформа, лагите на Заев, кој ѝ кумуваш и др.), но поради сопствениот кар, погрешни убедувања и ред долгови, лукративно решава дека реалноста е поинаква и свесно ја прескокнува и пренебрегнува вистината. И така, тоа што за некој е жално, за друг е вистина...



## КОГА ЖИВОТОТ ВИ ГО ПИШУВА ТАРАНТИНО...

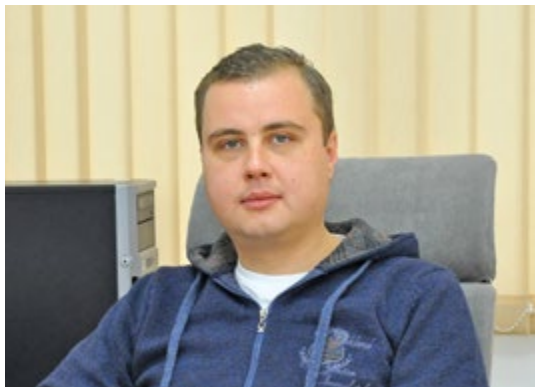
Сосема случајно, приказката и „отворањето“ на Кулавкова се случи ист ден кога најпознатата македонска порнозвезда, сега само старлета, Ангела Митковски, алијас Ангела Вештица, преживеа напад во Сараево. Во стил на Тарантиновите „Евтени приказни“, љубоморна сопруга на босански криминалец пукаше со пиштол цели девет пати во Ангела, но не ја погоди ниту еднаш. Ама ни еднаш...

На другата страна, имаме еден лик сличен на Квентиновите. Во Македонија, унитарна во моментов и не благодарение нему, имаме лидер на партија што ја доби својата четврта кривична пријава за криминал. А исто како и на Винсент Вега (го глуми Џон Траволта) и на нашата Ангела Вештица, овде, само правно гледано, и по четири кривични пријави, на Заев не му недостига ни влакно од главата. Првите две му „поминаа“ со аболација (Бранко Црвенковски, па Катица Јанева), од рочиштата на третата го „вадат“ амбасадори, а последната допрва треба да стартува. Ќе куртули ли и од неа?

Уште едно логично прашање. Во итна потреба од каква и да е дигресија од „опасноста“ од будењето на народот и од стотици илјади на улица, дали некој на „Павел Шатев“, можеби, во метежот и во брзањето не го згрешил бројот, па ѝ се јавил на погрешната Катица? ■



# ВРЕМЕТО Е НА НАША СТРАНА!



Пишува | м-р Љубчо Пренцов, ѝошйрешсегайшел на ГРОМ

Криза, платформа, провокации. Тоа се трите константи што децидно ја дефинираат македонската стварност во изминатите две години, но кулминацијата, или пикот, ја достигнаа во последните два-три месеци. Следува период на „издишување“

Но, да одиме генерички или хронолошки. Пржинскиот договор, кој требаше (или барем нè убедуваа дека требаше) да го разреши политичкиот јазол во државата на краток, ама и на подолг рок, покажа и се докажа дека не е само голема „пржинска измама“, токму како што го именуваше Граѓанската опција за Македонија (ГРОМ), туку и иницијална капсула на отворање на една нова Пандорина кутија, во која на дното останаа само политичкиот нихилизам и провокациите, екстремниот национализам кој доби лик и тело во тиранската платформа и целосна дезинституционализација на државата.

Веќе на сите, помалку или повеќе, им стана јасно дека памфлетот напишан во Тирана не ги

отсликува барањата и потребите на македонските Албанци, туку тоа е неколкудецениска ретроградна реторика на националисти и иредентисти кои ваму-таму бараат простор за себеаблмирање и создавање етновилаети или пострашни „големи соништа“. Во оваа деценија таквата „месијанска“ улога му припадна на најголемиот провокатор на Балканот, Еди Рама. Мораме да бидеме докрај искрени и да кажеме дека, во контекст на ова, Зоран Заев не е единствениот Македонец, љубен и заштитиуван од Западот, што ја гледа Македонија како Швајцарија на Балканите. Може многу што да му се негира на Заев, но дека бил редовно присутен на часовите по историја кога се учела ванчомихајловистичката идеологија, не може да му се оспори. Си ја знае лекцијата наизуст. Сега се обидува некако, ако може, и да ја имплементира. Нешто тешко му оди!?

Место албанскиот сон, на СДСМ му се случува мракобестие во кое талкаат како суштеството во „Осмиот патник“ кој однатре ги разјадува вселенските летачи, за сега сè подлабоко да тоне во мрачните сценарија и лажните ветувања што им ги нудеше и на Македонците и на Албанците. Сè повеќе албански медиуми и гласачи сфаќаат дека биле изманипулирани иако Заев од петни жили се труди преку сите албански телевизии да ѝ порача на целата јавност во Македонија дека тој е поповикан да зборува за правата на Албанците од сите албански политички лидери заедно, демек тој ги претставува најголемиот број Албанци и навлегол во „решавање“ на албанското прашање подлабоко од сите нивни апологети со децении наназад и напред во целиот регионот. Ама едно утнал: тој не е Балтазар кој тукушто ја откри тајната формула на власта преку „епрувета“, туку најмногу што може да достигне е до сламеното човече од „Волшебникот од Оз“.

Ова беше дострелот на тие 60-70.000 гласови. Бумерангот, пак, многу поголем се случи кај Македонците кои наивно наследнаа на неговите предизборни ветувања. Контраударот од страна на граѓаните што му се случува на Заев е најголем во Скопје, Охрид,

Струмица, Прилеп, Битола Велес, Штип или, со еден збор, секаде каде што освои нереално висок процент гласови. Му се случи народ, односно со филмски жаргон кажано: „Империјата го возвраќа ударот“. Демистификацијата дојде преку приоритизирањето на исфингираната вонизборна платформа на сметка на заботените егзистенцијални теми за 500 евра по вработен, 150.000 украдени гласови (кои, види чудо, ги најдоа?!), нефункционални институции, корумпирано и партиско судство и тотално ништење на државата. Државата е тука, ама Заев не е на власт. Народот нешто не го сака.

Соочен со безизлезот, Заев сега крештаво ни се заканува преку Шекеринска и Спасовски, дека, всушност, нас ќе нè казнеле од Запад поради отсуство на демократија (која наводно ја украде претседателот Иванов заедно со мандатот) и дека ни претстои изолација, прогони, црни листи и слични скриени желби на очајното раководство на СДСМ.

Желбите се едно, но реалноста е друго. Прво, се надеваа дека СДСМ ќе однесе победа со барем два-три пратеника разлика, па под превезот на демократијата ќе се оствари сценариото за разнебитување на државата. Пропадна.



Втората реалност е дека претседателот на Република Македонија, Ѓорге Иванов, навреме го пресретна и го блокираше тоа сценарио. Згора на тоа, тој не е избран од страна на парламентот, туку од страна на граѓаните, и тоа со повеќе гласови од СДСМ и ДУИ заедно, што и не е толку решавачко, колку фактот што сите многу добро знаат дека без мандат даден од претседателот не може да се формира влада. Да можеше, досега десет пати ќе ја формираа. Не случајно Али Ахмети благо ретерира и го треска Заев од земја кажувајќи му дека без мандат ниту тој самиот не влегува во Собрание.

Третата реалност е дека иако им беше желба да победи Хилари Клинтон, ама за среќа на македонскиот народ и регионот пошироко победи Доналд Трамп, што значи „чадорот“ им прокисна. Кај и да е, сите белосветски агенции ќе си ги соберат куферите и ќе одат на друго плодно тло за нивните мешетарења. Најновото писмо од шестеминат конгресмени упатено до државниот секретар за надворешни работи на американската администрација Рекс Тилерсон е, најблаго речено, црвен картон до домицилните и испоставени финансиери на обоените револуции и различни невладини организации кои глумат демократи, а, всуш-

ност, се претвораат во профитери и плукачи по демократски избраните власти на малите и кривки демократии, каква што е македонската.

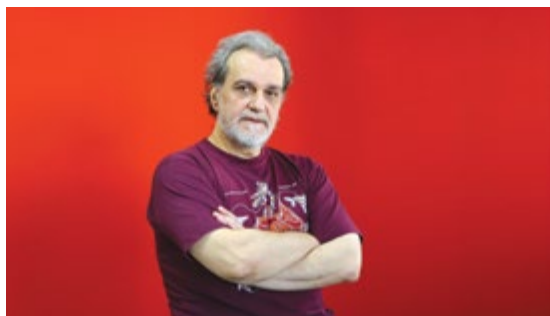
Конечно, очигледен факт е дека Европа е единствена во ставот дека за балканските прашања и за воведувањето какви било санкции кон нив - нема консензус. Нивните интереси се дотаму заплеткани што максимумот што може да го извлечат во овој регион е да завршат со советодавни „услуги“ и ветување за членство во Унијата која им е на стаклени нозе токму поради нивните внатрешни турбуленции.

Збирот на сите овие собитии е дека како што минува времето, така им гасне ентузијазмот на СДСМ, кои забрвувани од самиот старт на ветената победа се сопнаа на еден голем камен - на народот, кој многу брзо го прочита националното предавство кое го планираа сето време за бескомпромисно зграпчување на власта. Од глад во очај.

Сега влегоа во блага хибернација и исчекување кој потег ќе им се наложи однадвор, а бидејќи и однадвор гасне жешката поддршка, секој час им е изгубен и часовникот отчукува за изборот на народот. За нив бијат камбаните. ■



# ЗАЕДНИШТВО



Пишува | Ацо Сџанковски

Големите, сега веќе напумпани планери во издишување, таканаречената „меѓународна“ во заминување, направија голем превид во својата финална точка за дисолуција на македонската држава.

Прво, овој проект се движеше горе-долу поволно по волјата на „чадорот“, но во финалот му се случи она од што најмногу се плашеше, а што најмалку го очекуваше. Тоа беше буџето и достоинствениот протест на македонските граѓани, на кои им дојде преку глава од безбројните махинации и тормозења од самата независност на Републикава, па досега.

Гледајќи ретроактивно, ѝ се чудам на трпеливоста на овој народ. По сè, тоа е талент благословен од небесата, но понекогаш таа бескрајна трпеливост и непоколеблив стоицизам ми изгледаа како кукавичлак и идиотизам.

Сега, кога народот реши да ги преземе нештата во свои раце, чувствувам оптимизам и голема доверба во македонските граѓани и граѓани.

Оваа обновена блискост, која создава еден вид восхит, се содржи во одново разбудената одговорност кон судбината на државата, кон мултикултурниот, унитарниот и рамноправниот карактер на ова

сложено, но, на чудесен, сосема уникатен културолошки начин, хармонично општество.

Живијалноста на македонскиот животен простор е интензивна и разновидна, како на ретко кое друго место во Европа. Тоа е богатство, кое е така екстраординарно, но ние често забораваме на овој општествен и културен квалитет. Едноставно, ни излегува од светогледот. Навикнати сме на него. Но, кога ќе наиде некој силен политички предизвик, како што беше овој, кој нè малтретира веќе две и пол години, а хармонијата меѓу етничките заедници ќе се наруши, тогаш мора да стапат во акција сите системи за предупредување, сите аларми и сите конструктивни и солидарни граѓани, освестени за општествената хаварија, која се подготвува, да се организираат во достоинствена, но консеквентна одбрана на конфигурацијата на културните вредности и енергии во кои живеат.

Последните неколку недели македонските граѓани покажаа дека знаат што сакаат, дека конспиративната интенција на домашните предавници и на „чадорот“ им е сосема јасна, дека им е доста од сите тие цинични понижувања на папсаната банда европски дипломати, кои лажат дека говорат во името на европските народи.



## КОЛУМНА

На граѓанките и граѓаните македонски им е згадено од лошиот вкус на меѓународните мешетари и домашните предавници, кои од манијачки и лукративни побуди ги продаваат националните интереси, сето можно достоинство и сите вредности што можат да се продадат.

Тие се одамна откриени од народот, но таа мудрост, таа трпеливост, одново и одново им даваше шанса да излезат од оваа прелест, од оваа болест на умот и душата и сè уште ги толерира во надеж дека, конечно, ќе се покаат за гревовниот им живот.

Но, тие се осоколија уште повеќе, се осрдија и аздисаа. Сега најбезумно и најбессовесно покажуваат ужасно грди карактери, до лудило стврви за власт и, кон тоа, практикуваат крајно аморално однесување во деликатните структури на политичката процедура.

Народот на Македонија, конечно, без оглед на идеолошката и етничката припадност, почувствува дека е време за директна интервенција во политичкиот систем на државата.

И, би така, илјадници луѓе излегоа по улиците на престолината Скопје, но и во сите други градови низ земјава.

Тие луѓе го преземаат мандатот од предавничките политичари во свои раце, ја враќаат моќта повторно при себе откако увидоа дека нивните избраници ги изневерија очекувањата на огромното мнозинство гласачи со подметнат ултиматум од страната на трите албански партии во Македонија, со активно соучешништво на СДСМ. Тиранската платформа.

Зар тоа не ви е јасно, господа лажливци и манипуланти?

Зар „чадорот“ не претпостави дека граѓаните на Македонија, сепак, не се мајмуни, кои секогаш ќе ги излажеш со банана?

Сега овој потценувачки однос кон народот на Македонија ќе им се удри од глава.

Не требаше толку да го торозите овој благотрпелив македонски граѓанин. Голема грешка направите и сега скапо ќе го платите тоа.

Вие, лажговци и „чадори“, сè уште живеете во еден веќе одминат свет. Тешко се будите од хипнозата на новиот светски поредок, на монополарниот авторитет, на магичната зелена боја на доларите, што везден треперат во вашата алчна имажинација.

Време е да се соочите со една сосема нова, за вас, воопшто непланирана стварност, нешто од што ќе ви замрзне крвта во жилите.

Вашиот газда полудел! Тешко му паднала новата состојба во светската политика. Не можел да го прифати сето ова и одлепил. Нема проблем, тој има доволно пари за да го чуваат во најскапиот швајцарски санаториум, ако треба, и повеќе од илјада години. Можно е и да го муфицираат за профит. Нека трае до бескрај споменот на неговите лудачки, но крајно опасни општествено-политички експерименти.

Шимпанзото од Кале го враќаат во Зоолошката градина, од каде што го донесоа. Неговите параноични крикови се одраз на шокираноста од грешката што ја направило, а која се покажа катастрофална по неговите планови.

Сега народот на Македонија влезе во едно чудесно национално помирување, на еден сосема спонтан и искрен начин.

Секако, тоа се случи по Божја промисла како, впрочем, што секогаш и се случува сè во вселената.

Амин. ■

# ЕВТИНИОТ ЕНЕРГЕНТ НА ЧЕКОР ДО ГРАЃАНИТЕ

Користењето на гасот како енергент ќе значи намалени трошоци и зголемена конкурентност, ќе претставува дополнителен адут за привлекување странски инвестиции, ќе влијае во насока на повисок животен стандард, преку обезбедување евтин енергент, но и за намалување на аерозагадувањето. Сега во ек е изградбата на примарната гасоводна мрежа. Процесот за секундарната и за терцијарната гасификација ќе се одвива паралелно со изградбата на примарната гасоводна мрежа

Пишува | Александрија Сивковска

Македонија на големо се гасификува. Се вложуваат милиони евра во проект што треба да донесе поевтин енергент до граѓаните и до фирмите. Природниот гас има широка примена во сите сфери на живеењето и оттаму неговото користење ќе има големи придобивки за целата држава, граѓани и за економијата. Евтиниот енергент ќе значи намалени трошоци и зголемена конкурентност, ќе претставува дополнителен адут за привлекување странски инвестиции, ќе влијае во насока на повисок животен стандард, преку обезбедување евтин енергент, но и за намалување на аерозагадувањето. Сега во ек е изградбата на примарната гасоводна мрежа. Процесот за секундарната и за терцијарната гасификација ќе се одвива паралелно со изградбата на примарната гасоводна мрежа. Се очекува до 2022 година да бидат завршени околу 70 проценти од гасификацијата на целата територија на Македонија.

Гасот е енергент што има широка примена во светот, а тоа, пред сè, се должи на неговата ниска цена и еколошка димензија. Сите домаќинства во Европа го користат гасот, со што им се намалува сумата за тековните трошоци, а неговото масовно користење, пак, од страна на стопанството овозможува да се зголеми неговата

конкурентност. Со самото тоа, колку што повеќе се користи природниот гас, толку неговата цена се намалува, што на крајот создава ситуација од која сите имаат корист. Крајно време беше и кај нас поинтензивно да почне процесот на гасификација бидејќи ќе паднат трошоците на домаќинствата, фирмите и на институциите, а воедно ќе се намали и тоа што е голем проблем, аерозагадувањето. Вградување уреди на гас во автомобилите ќе значи дополнителен придонес за создавање еколошки услови за живеење. Со оглед на тоа дека најголем дел од емисијата на штетни гасови е од согорувањето, кога постојните горива би се замениле со природен гас, може да се очекува подобрување на квалитетот на воздухот во градовите – објаснуваат стручњаци за енергетика.

Со гасификацијата се очекува преориентирање на домаќинствата кон овој енергент. Засага на страната на потрошувачката доминираат капацитетите за производство на електрична и на топлинска енергија, а по нив се големите индустриски капацитети.

Зголемувањето на бројот на потрошувачи ќе придонесе за намалување на цената на гасот, а тоа ќе значи значително намалување на крајните

трошоци на компаниите за енергија – објаснува лидерот на ВМРО-ДПМНЕ, Никола Груевски.

Гасоводната мрежа на делницата Клевовце – Штип е комплетно завршена, се реализираат Штип – Неготино, Неготино – Битола и Скопје – Тетово – Гостивар. Се планира да се изгради и крак преку Хамзали до грчката граница, со што земјава ќе биде послободна при увозот.

Вредноста на инвестицијата за изградба на примарната, односно на националната гасоводна мрежа се проценува на 350 милиони евра. Потегот од Клевовце – Штип во должина од 61 километар е комплетиран, по-

веќе од 50 отсто од градежните работи на делницата Штип – Неготино се готови, се изведуваат делниците Неготино – Битола (92 километра) и Скопје – Тетово – Гостивар во должина од 76 километри.

За две години, ако сè биде во ред, најголем дел од Македонија ќе биде приклучен на гасоводот – вели директорот на Македонски енергетски ресурси, Крсте Миладинов.

Плановите предвидуваат и голем број други делници: Штип – Радовиш – Струмица – Гевгелија, Штип – Кочани – Винаца, Штип – Свети Николе – Велес, Струмица – Ново Село, Гости-

вар – Кичево и Кичево – Охрид – Струга – Кафасан, со интерконекција со Албанија.

Моментниот гасовод во Македонија има капацитет од 800 илјади кубни метри гас годишно, а со новиот гасовод капацитетот ќе му се зголеми на околу една милијарда и 200 милиони, што се очекува да ги задоволи потребите на Македонија – објаснува Миладинов.

Со планот за развој на дистрибутивната мрежа на природен гас во Македонија се опфатени три региони во кои се вклучени сите општини. Инвестицијата се проценува на околу 150 милиони евра. Во скопскиот регион

со 17 општини е предвидено да се инвестираат 100 милиони евра. Во источна и во централна Македонија со 28 општини ќе се вложат 27 милиони евра. Во западна Македонија и во Пелагонија со 35 општини, развојот на дистрибутивната мрежа ќе чини околу 22 милиони евра.

Огласот е распишан, а проектот ќе се реализира преку јавно-приватно партнерство.

Владата очекува објавениот оглас да биде успешен и да се пријават заинтересирани компании. Рокот на концесија е продолжен од 20 на 30 години. Исто така, и самиот приклучок, што е предвидено да го субвенционира Владата, е мален за 20 проценти. Има и голем број технички подобрувања, кои, во споредба со тоа што беше порано, се пренесени од искуствата и од консултациите со експертската јавност. Има и сериозни подобрувања во драфт-верзијата на концесиониот договор. ■



### МАКЕДОНИЈА ВО ЈАНУАРИ ЈА ПОСЕТИЛЕ 25.031 СТРАНСКИ ТУРИСТИ

Во јануари годинава земјава ја посетиле 25.031 странски туристи, кои оствариле 46.137 ноќевања. Најмногубројни биле гостите од Грција, Бугарија, Албанија, Турција и од Србија.

Според податоците на Државниот завод за статистика, бројот на странски туристи во јануари годинава во однос на јануари лани е зголемен за 15,5 проценти, а бројот на ноќевања 15,2 отсто.

Бројот на домашните туристи во јануари 2017 година, во однос на јануари 2016 година, е зголемен за 10,3 отсто.

Бројот на ноќевањата на домашните туристи во јануари 2017 година, во однос на јануари 2016 година, е зголемен за 8,1 отсто.

### „ПОВАРДАРИЕ“ ИЗБРИШАНА ОД РЕГИСТАРОТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛИ НА ВИНО

Министерството за земјоделство, шумарство и за водостопанство (МЗШВ) ја избриша винарската визба „Повардарие“ - Неготино од Регистарот на производители на вино поради неисполнување на обврските од Законот за виното, односно неисплатената рата за откупеното грозје.

Како што соопшти МЗШВ, според законските одредби, откупувачот на грозје може да го плати износот на три рати. Првата во висина од најмалку 20 отсто треба да се исплати најдоцна до 15 декември во годината кога е извршен откупот, втората рата во висина од најмалку 40 проценти најдоцна до 15 февруари и третата најдоцна до 30 април следната година од годината во која е извршен откупот. Врз основа на доставените извештаи од винарските визби и од Записникот за извршен инспекциски надзор на Државниот инспекторат за земјоделство, МЗШВ утврди дека „Повардарие“ - Неготино, до 15.2.2017 година ја нема намирено во целост втората рата за исплата на грозјето од реколтата 2016 година.

### ПРИСТАПОТ ДО СОЛУНСКОТО ПРИСТАНИШТЕ Е ВРВЕН ПРИОРИТЕТ ЗА СТОПАНСТВЕНИЦИТЕ

Околу 130 илјади тони македонска стока остана заробена на Солунското пристаниште како последица на 19-дневната блокада на граничниот премин „Евзони“ од страна на грчките земјоделци и 14-дневниот штрајк на вработените во МЖ транспорт. Според стопанствениците, добро е што Управниот одбор на Солунското пристаниште решило да не наплаќа дополнителен трошок за складирање за овој период. Токму затоа бизнисмените нагласуваат дека врвен приоритет е обезбедување што подобар пристап до пристаништето.



Од грчка стана, има најава за давање на Солунското пристаниште под концесија на глобален приватен пристаништен оператор, а е најавена и либерализација на железничкиот транспорт и воведување приватни железнички оператори. Тоа ќе биде добро и во голема мера ќе придонесе за натамошно намалување на економското растојание меѓу пристаништето во Солун и пазарите во Република Македонија.

### МАКЕДОНСКИ И БУГАРСКИ ТЕКСТИЛНИ КОМПАНИИ СО ЗАЕДНИЧКИ ПРОЕКТ

Македонските текстилни компании се надеваат дека политичката криза нема да влијае врз склучувањето на договорите со новите партнери, кои се веќе во тек. Тие договорија соработка за заеднички настап на трети пазари.

Станува збор за проект поддржан од фондовите на ИПА за меѓугранична соработка што ќе го спроведуваат Македонската текстилна асоцијација и Бугарската текстилна асоцијација во Кустендил.

Предност на текстилците од двете земји е квалитетот, но, како што велат, и рено-

мето што го имаат кај странските партнери затоа што и едните и другите шијат за најпознатите странски марки. Сепак, сè уште се соочуваат со недостиг од работна сила и сметаат дека не добиваат доволно поддршка од државата.

Според Бугарската текстилна асоцијација, македонските текстилни компании заостануваат во однос на модернизацијата на производството, за разлика од бугарските, кои одат напред бидејќи, со оглед на тоа дека земјата им е членка на ЕУ, ги користат фондовите за купување нови машини.



### ТУТУНОТ СО ПОГОЛЕМ РОД И СО ПОВИСОКА ЦЕНА

Годинашниот откуп на тутунот ќе заврши со поголем род од очекуваниот и со повисока цена.

Според последните податоци од Министерството за земјоделство, шумарство и за водостопанство, преземени се повеќе од 25.000 тони тутун, што е 5.000 тони повеќе од првичните процени за целата реколтата за 2016 година.

Постигната е просечна цена од 196,82 денара за килограм или 14 денари повеќе од ланската, која изнесуваше 182 денара.

Исплатата за преземениот тутун е 98 отсто реализирана. Досега се исплатени 4,848 милијарди денари.

### ГРЦИЈА ЌЕ ИМА БУЏЕТСКИОТ СУФИЦИТ ОД ПЕТ ОТСТО ОД БДП ЗА ДВЕ ГОДИНИ



Агенцијата „Блумберг“ неочекувано прогнозира дека Грција може да постигне буџетски суфицит од повеќе од пет проценти од БДП во 2019 година, доколку земјата усвои нови економски

мерки, пишува весникот „Имерисија“. Според агенцијата, која цитира владини извори, суфицитот ќе произлезе од намалувањето на буџетските трошоци и од зголемување на приходите од даноци.

„Блумберг“ нагласи дека Атина смета на тој висок суфицит во преговорите што сега ги води со кредиторите. За оваа година како цел во официјалната спасувачка програма за Грција е предвиден суфицит во износ од 1,75 процент и 3,5 отсто во 2018 година.

### ЗЕМЈА ВО КОЈА СИТЕ ЌЕ ЗЕМААТ ИСТА ПЛАТА

Исланд најави дека ќе биде првата земја во светот, која на работниците ќе им обезбеди еднаква плата. Ист износ би добивале сите независно од полот, етничкото потекло, сексуалноста или националноста.

Се работи за проект на Владата наречен „Стандард на еднакви плати“, со кој сите работодавци што имаат повеќе од 25 вработени мораат на сите да им даваат иста плата за иста работа.



Исланд сака да ја искорени огромната разлика во платите до 2022 година.



### ВИСОКИТЕ ПЛАТИ ЈА „МАЧАТ“ ФИНСКА

Фински владини лица предупредија дека високите плати во оваа земја се проблем за конкурентноста на економијата. Претседателот на Конфедерацијата на финската индустрија, Вели-Мати Матила, изјави дека платите на вработените во земјата се за 10-15 отсто повисоки во однос на другите развиени земји што се членки на Европската унија.

Матила смета дека Финска мора да продолжи со политиката на умерени плати и да ги преземе потребните мерки за намалување на трошоците за работа, со цел таа да остане во чекор со клучните ривали како што се Германија и Шведска. Сепак, некои синдикати предупредуваат дека политиката за умереност на платата може дополнително да ја искомпликува претстојната рунда колективни преговори во одредени сектори.



### НИСАН ПОВЛЕКУВА 54.000 АВТОМОБИЛИ

Северноамериканската гранка на јапонската компанија „Нисан“ повлекува повеќе од 54.000 возила поради неисправни воздушни перничии, кои можат да се активираат при затворање на вратата.

Ќе бидат повлечени автомобили од моделот „верса“ од 2012 година.

Како што забележуваат од „Нисан“, проблемот, најверојатно, е предизвикан од оштетени сензори. Отстранувањето на проблемот ќе биде извршено бесплатно од страна на трговците на автомобили.



### КУВАЈТ ПРЕДЛАГА ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА МЕРКАТА ЗА ПОМАЛО ПРОИЗВОДСТВОТО НА НАФТА

Кувајт сака Организацијата на земјите извознички на нафта (ОПЕК) да продолжи со намалување на производството на нафтата и по јуни.

■ Кувајт го поддржува продолжувањето на договорот и по јуни. Продолжувањето ќе го забрза повторното воспоставување рамнотежа на глобалниот нафтен пазар и ќе придонесе за враќање на цените на нивоа што се прифатливи за земјите што се производители и, генерално, за нафтената индустрија – изјави кувајтскиот министер за нафта Исам Алмарзок.

# Рекоа, не порекоа



**ЉУБОМИР  
ЦУЦУЛОВСКИ,**  
универзитетски професор

Не можам да разберам како омразата кон една партија, макар таа партија била ВМРО-ДПМНЕ, да биде над љубовта кон татковината, кон земјата и средината во која човек се родил, во која растел и се школувал, во која ги раѓал и ги негувал своите деца, во која се радувал и тагувал, во која, едноставно, сите сме живееле, живееме и ќе живееме – како ние, така и нашите потомци. Кога омразата и бесот надвладуваат над љубовта, тогаш на дело е голата некрофилија. Република Македонија страда од некрофилија, како облик на деструкција.



**ВИТОМИР  
МИТЕВСКИ,**  
академик

Државниот статус на македонскиот јазик во својата матична земја не смее да биде загрозен во ниту еден поглед од страна на малцинските јазици во Република Македонија. Во таа смисла е потребно ургентно усогласување на нашето законодавство, за употреба на малцинските јазици според стандардите на унитарните земји во Европската унија.



**МИТКО  
МАНЦУКОВ,**  
академик

Платформата содржи прашања за унитарноста и федерализацијата на Македонија поради што е нужно МАНУ уште еднаш да го потврди својот став во врска со единственоста и неделивоста на државата, како што направила во 2001 година кога ја отфрлила идејата за поделба на Македонија поради што тогашниот претседател на Академијата беше сменет.



**Петар Гошев**

## МОЛЧИ СИ, ПЕРО, МОЛЧИ СИ

**Роген на:**  
5 септември 1948 година во  
с. Пирава, Валандовско

**Образование:**  
Економски факултет во  
Скопје

**Професија:**  
Јолишичар

Ветеран во политиката, но никогаш не поминал како водата, таа тивката, која брегот го рони. Тивок, невидлив и статичен, Петар Гошев одживеа четириесетина години на политичката сцена во Македонија. Од економски советник во Синдикатот на Македонија до гувернер на Народна банка. Негогаш го споредуваа со невестата што избегала од мажачка зашто и тој така го остави првото премиерско столче во независна Македонија. Велат немал храброст за страница во историјата. Други, пак, дека не успеал да состави кабинет. И едните и другите се согласуваат – неуспех.

■ „И повторно, како и неколку пати досега, доколку се анализираат и случувањата по референдумот, за прославата на плоштад

‘Македонија’, како дамка и во актуелните денешни дејствување останаа прашањата каде се сите тие лидери што работеа за државата? Зошто на бината ги немаше ниту Бранко Црвенковски, ниту Стојан Андов, ниту Тито Петковски, ниту Петар Гошев... Всушност, како и што се толкува, тие ‘претпоставувале’ дека нема да има никаква измена во подредената поставеност на Македонците во тој југословенски систем”, пишува во еден дамнешен текст.

Во сеќавањата на почетоките на македонската држава, мислејќи на Гошев, Љубиша Георгиевски ќе рече:

■ Ние на бината имавме информација дека горе над „Пелистер“ има снајперисти. И среде говор, јас не можев да издржам повеќе, веројатно од страв, веројатно од стрес, а најверојатно и од немање искуство, застанав и реков: „Снајперисти, ќе направам пауза од десет секунди да можете на мира да нишаните во мене. Еве, повелете, ќе одбројувам во себе“. Стана

една неверојатна тишина на плоштадот на кој имаше 20-30, не знам колку илјади луѓе. И во моментот на најгустата тишина, доаѓа Љупче до мене: „Брзо продолжи да говориш, нашиот коалициски партнер се помоча“.

Поради несогласувања со новото раководство на СДСМ, Гошев во 1993 година се отцепува од партијата и ја формира Демократската партија. Притоа е избран за нејзин претседател. Од 1997 година, со обединувањето на Демократската партија и на Либералната партија, станува претседател на Либерално-демократската партија. Претседател на ЛДП е до 1999 година, кога поради неуспехот на партијата на парламентарните избори во 1998 година, поднесува оставка.

На функцијата гувернер на Народна банка на Македонија на предлог на Бранко Црвенковски бил избран во 2004 година, а по завршувањето на мандатот, му се губи трагата. Зад себе остави грст неуспеси и грст стотки што поминуваат на автоматите за кафе и за паркинг – најголемиот успех на третиот гувернер на Народна банка на суверена Македонија.

Тивкиот Перо во кариерата беше и Перо Апашот. Во тоа време, во време на апашлакот, беше министер за финансии и гувернер. Кога сите земји бележеа пораст, а на Македонија ѝ се случи рекордна стапка на невработеност и исклучително низок економски пораст. Во најголемата беспарица Петар Гошев во октомври 2005 година здохе исклучително вреден имот по багателна цена – имот што, реално, вреди повеќе од 630.000 евра, го платил за само 5.000 евра. Поранешниот гувернер „сидајќи кука со другарите“, сосида удобна хаџиенда во една од подобрите скопски населби.

Истиот тој како министер за финансии во владата на СДСМ ќе остане запаметен како човекот што го покачи данокот за граѓаните и ги зголеми цените на лековите.

Така денес, овој неуспех олицетворен во поранешен политичар, со сиот товар на плеките, си дозволи да ги нарече безумници докажаните македонски уметници, кои имаат еден грех – љубовта кон татковината, оваа суверена Македонија, отцепена од југословенството за кое се врзува тој.

Игор Дурловски, Елена Мисиркова, Васил Зафирчев, Калиопи, Ванчо Петрушевски и другите уметници што дадоа поддршка на граѓанската иницијатива „За заедничка Македонија“, не зборуваа со својот ум, туку со зобникот од кој зобале на сметка на буџетот.

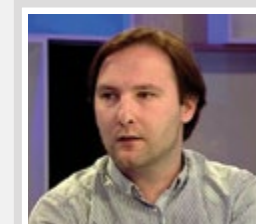
■ Тие пејачи и глумци на протестите, не мислат со своја глава, туку мислат со зобникот од кој зобаат, а сега глумат дека ја бранат Македонија – изјави Гошев.

■ „Господине Гошев, вие цицавте ли цицавте од транзицијата и од приватизацијата, и со ‘чисти’ и со ‘валкани’ раце – 23 години. Откако добро си го распоредивте семејството по банки и добро котирани фирми, и откако незаслужно од партија во партија, од министер на министер се насадивте на седумгодишен незаслужен мандат како гувернер на НБРМ, денес сакате да бидете и претседател. Многу ви е Гошев, многу ви е“, му порача и долгогодишниот новинар Љупчо Зиков во времето кога Гошев се токмеше да биде опозициски претседателски кандидат.

Затоа, Перо, молчи си како што секогаш си молчел кога требало да викнеш машки! ■ (РР)

# Рекоа, не порекоа

**ИВИЦА  
ЈОСИФОВИЌ,**  
универзитетски професор



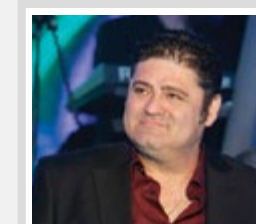
Ако странските претставници доаѓаат со изјави дека нашата перспектива е во рамки на Европската унија, треба да реагираат и во однос на албанската платформа. Ниту еднаш кој било од странците не реагираше во поглед на објавувањето на албанската платформа, не реагираше никој од надворешните фактори. Ако барате искреност, тогаш тоа треба да излезе како изјава, барем ако веќе доаѓаат со површни изјави во коишто кажуваат дека ние треба да ја решиме оваа криза или дека нашата перспектива е во рамки на Европската унија. Фер е и редно е да се кажат такви изјави.

**ЦВЕТАН  
СТОЈАНОВСКИ,**  
оперски пејач



Тие што се во тињата не го чувствуваат нејзиниот мирис и ним не е им е проблем да фрлаат по тебе“, ми рече во една пригода покојниот Владо Цветановски. Она што нам ни е потребно во моментот е да ѝ се каже на јавноста „Не пуштајте се во тињата“. Не треба да се бориме против оние што се во тињата и се обидуваат да ги скршат моралните кодекси, ние треба да останеме простум, а остануваме со самото тоа што се наоѓаме на плоштад

**НАУМ  
ПЕТРЕСКИ,**  
пејач



Сакам да им порачам на сите Македонци, Бугари, Срби, Албанци, Власи, Турци, Роми и сите други што живеат на ова парче земја на Балканот што се вика Македонија (сакале некои или не), дека многу е лесно да се раскине врската и соживотот (вистински, а не лажен) меѓу сите нас како што веќе многу роднини и пријатели, браќа и сестри што ги раскинаа меѓусебните врски од политички причини, но да ви кажам дека после сè нема и не постои такво лепило со кое ќе се залепат истите тие раскинати меѓусебни односи, пријателски и роднински врски што траеле долги години пред да се родиме ние.

# ЕВРОПА НА РАБ НА НЕИЗВЕСНОСТ, МОЖЕБИ И КАТАСТРОФА

Оваа недела Велика Британија ќе го активира членот 50 почнувајќи со своето заминување од Европската унија. Најверојатно ќе следува и втор референдум за независност на Шкотска и сè повеќе се спекулира дека Северна Ирска, можеби, ќе биде поотворена за напуштање на Велика Британија и за спојување со Република Ирска.

Во Холандија, десничарот Герт Вилдерс и неговата Партија на слободата може да освојат најголем дел од гласовите на општите избори иако соработката на повеќе главни холандски партии, најверојатно, ќе го спречи Вилдерс да дојде на власт. Во Франција, Марин ле Пен и нејзиниот Национален фронт, речиси, сигурно ќе завршат на второто место во првиот круг од претседателските избори оваа пролет, а Емануел Макрон изгледа подготвен за да ја победи Ле Пен во вториот круг.

Понатаму кон исток и кон север во Европа, сè уште доминираат грижите за сè понаметливата Русија. Овој месец Шведска објави дека повторно ќе воведо задолжителен воен рок, кој беше укинат во 2010 година, за да ја зајакне својата војска поради забележаната закана од Москва. Финска, која го задржа задолжителниот воен рок, спроведува воени вежби насочени против хибридни воени техники. Во балтичките држави, НАТО е во

**Март 2017 година е непријатно време да се биде Европеец. Каде и да погледнете, традиционалните извесности се распаѓаат при соочувањето со совршена бура од кризи**

екот на најголемото европско распоредување од крајот на Студената војна.

Не исчезна ни кризата со европската валута, всушност, иако постои уште од финансиската криза од 2008 година, таа може да влезе во нова, нестабилна фаза. На следните италијански избори, кои, веројатно, ќе се одржат во јуни, власта, можеби, ќе падне во рацете на политичките партии што се непријателски настроени кон останување во блокот на валутата, кој многу Италијанци го обвинуваат за бавниот раст и за зголемувањето на невработеноста.

Не се распаѓа сè толку брзо како што сугерираат негативците. Во Германија, екстремно десничарската партија Алтернатива за Германија брзо се ширеше, особено во делови на длабоко

исфрустрираниот исток. Но, сепак, се чини дека е мала веројатноста да ја освои политичката моќ на изборите во септември. Последните анкети предвидуваат дека ќе освои едвај 11 проценти од гласовите, во споредба со 34 проценти за демокристијаните на канцеларката Ангела Меркел и 32 проценти за нејзиниот ривал од социјалдемократите и противкандидат за канцелар, Мартин Шулц.

Тоа е потсетник за тоа колку проблеми има десницата во Европа. Левицата во Европа и понатаму е во хаос - се соочува со проблемите на британската Лабуристичка партија или на француските социјалисти. Сепак, само две европски земји, Унгарија и Полска, имаат влади што може да се опишат како сериозна десница. Па, дури и тие често се мачеа да победат на

битки за кои многумина мислеа дека се лесни. Кога унгарскиот премиер Виктор Орбан повика на референдум за забрана на натамошни емигранти надвор од Европа во октомври минатата година, тој не успеа да добие доволно висок одсив кај гласачите.

Европа, можеби, не се распаѓа, но изгледа е во состојба на полупостојана криза. Речиси една деценија европските „самити за криза“, на кои лидерите се состануваат за време на викендите за да разговараат за прашања како единствената валута или реформи во ЕУ, беа норма, но само неколку покажаа прецизни резултати.

Се чини дека е прашање на лидерство. И на национално и на регионално ниво, се чини дека европските лидери страдаат од

криза на доверба, популарност и, во најлош случај, политички легитимитет.

Состојбата на несигурност во Европа е нешто што рускиот претседател Владимир Путин е повеќе од среќен да го искористи. Многумина од националните установи за безбедноста на Европа и на САД сметаат дека руската интервенција во Сирија беше делумно со цел да се продлабочи бегалската криза туркајќи ја политиката на Европа до нејзините граници. Во најмала рака, медиумите поддржани од Русија со задоволство го разгоруваат огнот на нестабилност и екстремизам, понекогаш измислуваат приказни, а понекогаш само да ги зголемуваат и ги влошуваат веќе зголемените тензии.

Настаните во САД придонесоа да се зголеми неизвесноста. Во интервју за „Ројтерс“ минатиот месец, претседателот Доналд Трамп изненади многумина во Европа со тоа што изрази поддршка за Европската унија и за нејзините институции. Тоа е став што го делат многумина претставници од надворешната политика на САД, само затоа што се плашат од последиците ако се распадне ЕУ. Но, некои од луѓето околу Трамп, особено идеолозите како главниот стратег Стив Банон, ја гледаат ЕУ како анатема за нивниот светоглед и би сакале да видат како пропаѓа.

Остатокот на светот, исто така, не помага. Зголемените тензии меѓу турската и холандската влада за еден откажан турски политички митинг во Ротердам, при што турскиот претседател Таип Ердоган ги спореди Холанѓаните со нацистите, само ја засилија поддршката за Вилдерс. Терористичките напади во Брисел, Ница, Берлин и на други места или, едноставно, извештаите за сомнежи за потенцијални напади, како тој во Германија оваа недела, само го потпалуваат чувството на поделеност.

Вистинското прашање е дали тој наратив станува целосно самоисполнување. Токму сега, европските институции различно гледаат на распадот околу нив, но

нивната отпорност, барем досега, останува зачудувачка.

Европските проекти, кои сега се под притисок - ЕУ, НАТО, единствената валута, дури и основните политички институции и претпријатија што секоја земја ги управува - имаат мани. Но, тие, исто така, имаат донесено и некои исклучителни резултати како одржување на мирот на континентот за повеќе од шест децении и обезбедување на благосостојбата и на правата на нивните народи.

Европската либерална демократија често е лицемерна, а понекогаш и неефикасна. Но, во голема мера, граѓаните на земјите-членки на ЕУ во последните децении беа заштитени од некои многу лоши работи, особено од неумереност на државната власт, нешто што не важи и за Путин, а камоли за фашистичките режими во 30-тите години од минатиот век или за советските влади што владееле во Источна Европа за време на Студената војна.

Но, Европа станува сè помалку пријателски настроен континент, особено за тие што се различни, како што бегалците сега се чуваат во сè поужасни услови во пограничните земји на ЕУ како Србија. Истото се случува и во мигрантските заедници низ цела Европа.

Тешко е да се каже каде ќе се движат работите од тука. Додека институциите за европска интеграција нудат најдобра надеж, земјите не може да се обвинуваат за преземање на работите во свои раце кога станува збор за одбрана на самите себе. Една статија во „Економист“ од минатата недела праша дали Германија е подготвена да разбие едно од последните и најголеми табуа и да почне своја програма за нуклеарно оружје за да се заштити од уште по неизвесната иднина.

Европа некако мора да се убеди себеси дека работите не се толку лоши како што изгледаат и да почне да се движи по некој оптимистички пат. Во спротивно, тие може да се влошат и повеќе отколку што некој може да замисли. ■

Извор: „Ројтерс“  
Превод: Ана Цветаноска

# НИ МРТОВ НЕ МУ ИЗБЕГА НА СУДОТ НА НАРОДОТ - ВАНГ ЃИНГВЕИ



ниот империјализам, а по војната бил на неколку позиции во револуционерната влада на Сун во Гуангжу и единствениот од тесниот круг соработници кои го придружувале претседателот на патувањата надвор од територијата под контрола на Куоминтанг.

Иако се очекувало по смртта на претседателот лидерската позиција во партијата природно да му припадне нему, многу му одмогнала крајната левичарска ориентација, па со малку итрина и многу политика во 1926 година контролата над партијата и над армијата ја презел Чанг Кај Шек. Оттогаш, па сè до 1938 година тој дејствувал во опозиција со јасна цел уривање на владата на Шек.

## ПАКТОТ СО ОСКАТА

Кон крајот на 1938 година како претседател на Централниот политички совет на Куоминтангот, Ванг го напушта Чонгкинг и заминува за Ханој, Француска Индокина, каде што

Роден како Ванг Џаоминг на 4 мај 1883 година, Ванг Ѓингвеи ја почнал политичката кариера како левичар, бил на висока позиција во Кинеската националистичка партија – Куоминтанг (КМТ) сè до јапонската инвазија во 1937 година. Тогаш ја прифатил поканата на освојувачките војски да формира марионетска влада во Нанџинг.

Во историјата е забележан како претседател на колаборационистичката влада на Кина, која во Втората светска војна соработувала со нацистичка Јапонија.

Ванг починал во 1944 година, а неговиот колаборационистички режим паднал по предавањето на Јапонија. Денес, тој се смета за класичен пример на „хајнѓијан“ или предавник на Хан-Кинезите. И неговото име, како и името на Квислинг, е синоним за предавство.

## ПОЧЕТОК

Ванг бил близок соработник на првиот претседател на Република Кина, Сун Јат Сен во последните 20 години од неговиот живот. По смртта на Сун во 1925 година, Ванг почнал политичка борба против Чанг Кај-Шек за контрола над Куоминтанг, но загубил.

Во времето на Сун бил припадник на левото крило на партијата, а се истакнувал како одличен говорник и верен претставник на кинескиот национализам. Бил затворен поради заговор за атентат на регентот, принцот Чун, а на судењето ја признал вината. Останал во затвор од 1910 година до востанието следната година, доволно долго за да стане национален херој по ослободувањето.

Во револуцијата се истакнал со цврстото противење на запад-



отворено застанал на страната на јапонските освојувачи. Малку пред Нова година Ханој дава предлог да почнат преговори со Јапонија, што резултира со создавање на Централната влада на Република Кина на 30 март 1940 година. Оваа влада во голема мера ќе биде контролирана од Јапонија.

Во ноември 1940 година владата на Ванг го потпишува Сино-јапонскиот договор, документ сличен на јапонскиот Дваесет и едно барање, за политички, воени и економски отстапки. Во јуни 1941 година, Ванг јавно ја велича Јапонија, ја потврдува кинеската наклоност и ја критикува владата на Куоминтанг, а воедно ветува дека во соработка со јапонската империја ќе им се спротивстави на комунизмот и на западниот империјализам.



Владата на национален спас на колаборационистичката Република Кина на чело со Ванг се заснова на три принципи: паназијанизам, антикомунизам и е настроена против Чанг Кај-Шек. Ванг продолжил да ги одржува контактите со германските нацисти и италијанските фашисти што ги воспоставил додека бил во егзил.

По почетокот на Втората светска војна ѝ предложил на Јапонија Кина да влезе во војната на нејзина страна, а во ноември 1942 година Јапонија се согласила. Во декември истата година во Токио се сретнал со јапонскиот император Хирохито, а во почетокот на следната година Кина им објавила војна на Велика Британија и на САД.



## ИЗБЕГНУВА СУДЕЊЕ

Во март 1944 година Ванг заминува за Јапонија на лекување на раната добиена во обидот за атентат во 1939 година. Починал во Нагоја на 10 ноември 1944 година, помалку од една година пред Јапонија да се предаде, со што избегнал да му се суди за предавство. Многу од неговите блиски следбеници што го доживеале крајот на војната биле погубени.

Ванг е погребан во Нанџинг во близина на мавзолејот на Сун Јат-Сен. Веднаш по поразот на Јапонија, владата на Чанг Кај-Шек го преселила своето седиште во Нанџинг, при што гробот на Ванг бил уништен, а телото му било запалено. Денес местото каде што бил закопан е одбележано со мал павилјон во кој е забележан како предавник. ■ К.М.

# МЛАДИТЕ СЕ ПОЧЕСТО СТРАДААТ ОД ХИПЕРТЕНЗИЈА

нефарколошкиот третман на хипертензијата, односно промена на животните навики, од аспект на превенција и третман на артериската хипертензија – вели професор д-р Магдалена Отљанска, специјалист кардиолог на Клиниката за кардиологија во Скопје.

Таа објаснува дека дел од пациентите со зголемен крвен притисок се асимптоматски, односно немаат никакви тегоби, не се обраќаат на лекарски преглед и кај нив дијагнозата се поставува случајно, во тек на рутински преглед. Но, овие пациенти имаат поголем ризик од несакани случувања поради ненавременото дијагностицирање на хипертензијата.

«Хипертензијата до неодамна се поврзуваше со повозрасните луѓе, но денес, високиот крвен притисок станува секојдневие и на помладите. Како се доведовме до оваа ситуација?»

**ОТЉАНСКА:** Хипертензијата или покачениот крвен притисок е заболување што е поврзано со зголемен кардиоваскуларен морбидитет и морталитет со преваленцијата од 30 до 45 отсто на европско ниво, а, секако, и кај нас. Стапката на хипертензијата во последните декади достигнува епидемски размери, за жал опфаќајќи ја и помладата популација. Повеќе од 90 отсто од младите луѓе имаат примарна есенцијална хипертензија, често асоцирана со фамилијарна историја за покачен крвен притисок (еден или двата родители имаат хипертензија). Зголемената телесна тежина го зголемува ризикот за развој на хипертензија кај помладата популација, секако и стресниот начин на живот има свое влијание.

физичка активност, а повеќе пред компјутер, како и генетиката, можат да бидат причина за појава на хипертензија.

- Во последните европски препораки за третман на артериска хипертензија значаен акцент се дава на

«Кои се симптомите што не предупредуваат дека станува збор за зголемен крвен притисок?»

**ОТЉАНСКА:** Дел од пациентите со зголемен крвен притисок се асимптоматски, односно немаат никакви тегоби, не се обраќаат на лекарски преглед и кај нив дијагнозата се поставува случајно, во тек на рутински преглед. Овие пациенти имаат поголем ризик од несакани случувања поради ненавременото дијагностицирање на хипертензијата. Најчести симптоми што се поврзани со зголемениот крвен притисок се главоболка, вртоглавица, стегане во тилот, брмчење во уши, нагон за повраќање, градна болка и, секако, при многу високи вредности на крвен притисок тегобите се поизразени и може да се асоцирани со животозагрозувачки состојби.

«Често и промената на времето влијае на притисокот. Дали сите пациенти со висок крвен притисок реагираат на промената на времето?»

**ОТЉАНСКА:** Генерално, не може да кажеме дека сите пациенти реагираат на временските промени, тоа е индивидуално. Начелно, пониската надворешна температура може да доведе до повисоки вредности на крвен притисок. Обично, во зимските месеци пациентите внесуваат поголема количина солена и масна храна, физички се помалку активни и поголема е можноста за неконтролиран крвен притисок.

«Откако кардиолог ќе препише терапија за пациентот што има хипертензија, дали тоа значи дека таа терапија ќе ја прима до крајот на животот?»

**ОТЉАНСКА:** Главно, да, кај пациентите со примарна есенцијална хипертензија, терапијата е доживотна. Важен е степенот на хипертензијата, како и колку пациентот има желба да ги смени своите животни

Повеќе од 90 отсто од младите луѓе имаат примарна есенцијална хипертензија, често асоцирана со фамилијарна историја за покачен крвен притисок (еден или двата родители имаат хипертензија). Зголемената телесна тежина го зголемува ризикот за развој на хипертензија кај помладата популација, секако и стресниот начин на живот има свое влијание, вели професор д-р Отљанска

навики, а со тоа постои можност за исклучување на еден од антихипертензивните лекови или намалување на дозите. Кај помладата популација, каде што стресот е причина за покачениот крвен притисок, антихипертензивна терапија може да биде за одреден временски период и откако крвниот притисок е контролиран може да се прекине терапијата со натамошно следење на пациентот. Новиот тераписки пристап на хипертензивните пациенти со применета на фикснородозни комбинации на лекови (кога во една таблетка има два или три лека) им го намалува бројот на таблетките што треба да ги земат, а со тоа ја зголемуваат можноста за редовно земање на терапијата. Лекарот е должен да му објасни на пациентот за можните компликации од нередовното земање на антихипертензивна терапија.

«Што треба пациент со хипертензија да смени во својот животен стил?»

**ОТЉАНСКА:** Во исхраната да биде контролирано внесувањето сол, мрсната храна, да се внимава на телесната тежина, секојдневна физичка активност, помалку седење на компјутер, спортување. Во последните европски препораки за третман на артериска хипертензија значаен акцент се дава на нефарколошкиот

третман на хипертензијата, односно промена на животните навики, од аспект на превенција и третман на артериската хипертензија.

«Колку години има најмалиот пациент со хипертензија што се лекувал на Клиниката на кардиологија? Постои ли таква статистика и има ли регистар за такви пациенти?»

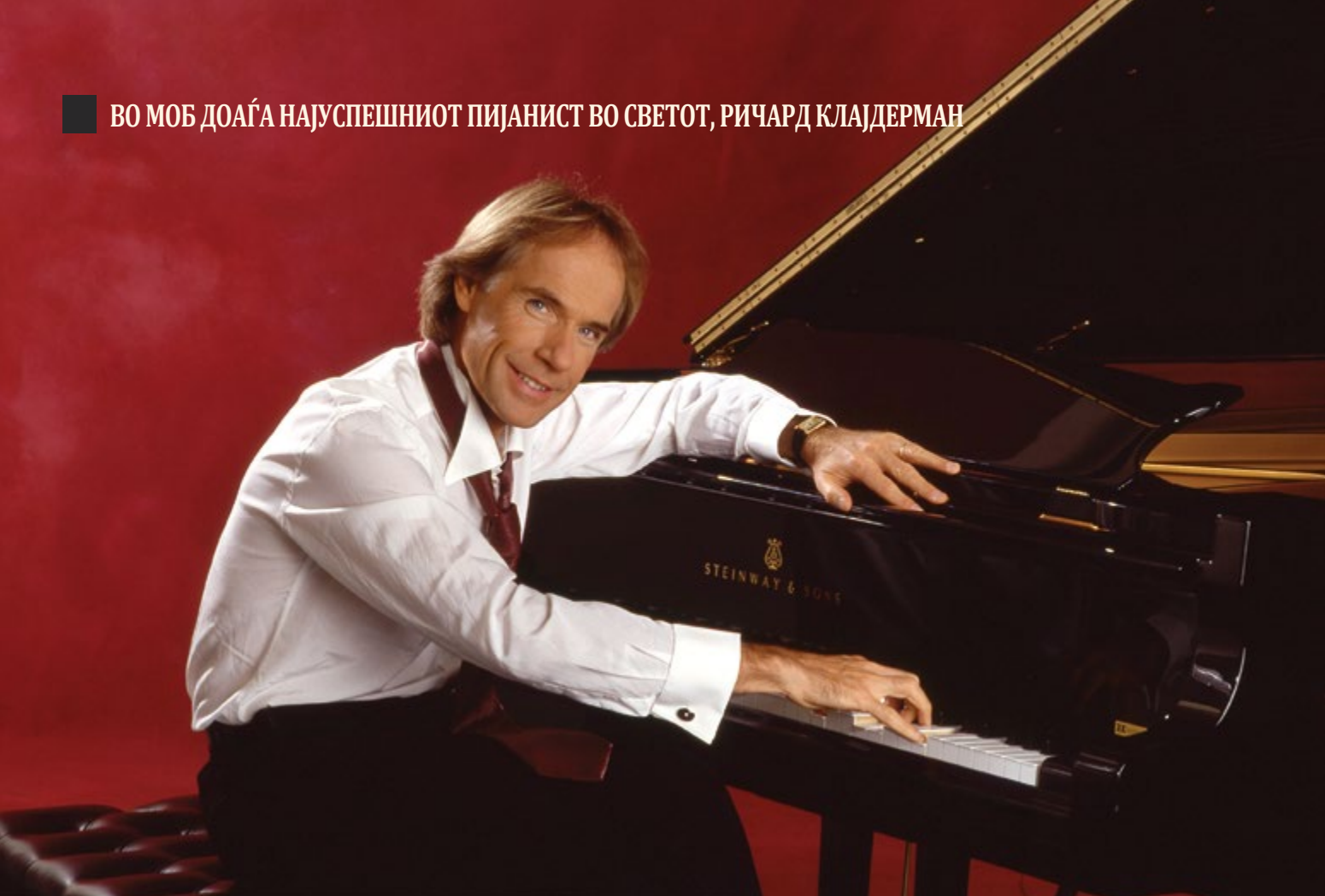
**ОТЉАНСКА:** Пациентите до 14 години се третираат на Клиниката за детски болести, додека над 14 години на Универзитетската клиника за кардиологија. Засега нема регистар, што не значи дека во иднина нема да се направи. Биле хоспитализирани помлади пациенти од 17 години, но со секундарна форма на хипертензија.

«Можат ли пациентите со хипертензија да имаат долг, квалитетен и исполнителен живот?»

**ОТЉАНСКА:** Да, секако, пациентите кај кои е дијагностицирана хипертензијата со комплетна евалуација на пациентот, неговиот профил на ризик, соодветен тераписки пристап, комплетно иследување и следење имаат помала можност за несакани случувања, а, секако, и навременото и редовно земање на антихипертензивната терапија ги превенира оштетувањата на органите и обезбедува долг и квалитетен живот. ■

Разговараше | Александра М. Бундалевска  
Фото | Дејан Сџанчевски

Расте бројот на млади луѓе во Македонија што имаат покачен крвен притисок, односно хипертензија. Тоа не е тренд само кај нас, туку и во светот. Стрес, лоши навики во исхраната, помалку



# ДА СЕ БИДЕ ПРИНЦ НА РОМАНТИКАТА ПОНЕКОГАШ Е НАВИСТИНА НАПОРНО

Денес живеам мирно и спокојно. Како пијанист што свири насекаде низ светот, најголемиот мир го наоѓам кога ќе се вратам дома. Дома не чувствувам притисок во врска со настапите, туку, едноставно, гледам телевизија и не мислам на ништо. Со жена ми и со моето куче одиме на пазарување, прошетки во шума и покрај морето. Разговараме за секојдневни теми и правиме обични работи. Така го наоѓам својот мир, вели Клајдерман во интервју за „Република“

Разговараше | **Александра М. Бундалевска**  
Фото | **Џулијана Архива**

Ричард Клајдерман е француски уметник, кој со рекордна продажба на албуми го има популаризирало пијаното во светот повеќе од кој било по Бетовен. Запишан е во Гинисовата книга на рекорди како најуспешен пијанист со продадени 90 милиони албуми во светот. Клајдерман, во пријателство на жичен октет, на први и на втори април ќе одржи концерти во Македонската опера и балет во Скопје.

Клајдерман е уште познат и како принц на романтиката поради неговиот стил на изведба на композициите. Тој ги полни салите и стадионите уште од 1976 година кога неговиот прв сингл „Балада за Аделина“, компониран од неговиот продуцент Пол де Сеневил достигна продажба од 22 милиони копии во 38 земји.

Оттогаш Клајдерман снимил повеќе од илјада мелодии со што станал еден од најуспешните инструментални репродуктивни уметници во светот со продадени 90 милиони албуми.

Концертите во Скопје се реализираат со поддршка на Министерството за култура во рамките на програмата за поддршка на проекти од национален интерес во музичко-сценската дејност за 2017 година.

Во интервју за „Република“ Клајдерман говори за тоа како настанала „Балада за Аделина“, за неговата кариера, за концертите, за уживањето во животот денес и за романтиката.

■ **Господине Клајдерман, првпат доаѓате во Македонија за да одржите концерт кај нас. Што очекувате?**

**КЛАЈДЕРМАН:** Јас еднаш настапував во Скопје, но тоа беше одамна. Искрено, не се секавам многу на градот, но затоа ќе ми биде задоволство повторно да го разгледам. Еве ќе речам, ќе ми биде задоволство повторно да го откријам Скопје.

■ **Дали сте запознаени со македонската класична музика? Познавате ли некој македонски композитор?**

**КЛАЈДЕРМАН:** Не сум запознаен, но, дефинитивно, верувам дека насекаде низ светот постојат композитори што не се толку познати. Секогаш велам дека јас сум најпознатиот пијанист на светот затоа што луѓето ме имаат видено на телевизија, но тоа не значи дека сум и најквалитетен. Убеден сум дека постојат голем број композитори и изведувачи што се на повисоко професионално ниво од мене, но немале среќа светот да слушне за нив. Секаде каде што гостувам се запознавам со домашната музика, па така ќе биде и овој пат кога ќе дојдам во Македонија.

■ **По „Балада за Аделина“ Вашиот живот радикално се смени. Сигурно оттогаш паметите убави моменти.**

**КЛАЈДЕРМАН:** Еден од моите продуценти ја напиша оваа балада и ја именуваше по својата ќерка, која се вика Аделина. Не можевме ни да претпоставиме дека ќе доживее толку голем успех. Се секавам кога еден мој продуцент ми рече дека треба да бидеме среќни со максимум 20.000 продадени примероци. На крајот се продадоа 22 милиони примероци низ светот. Секако дека по ова животот комплетно ми се промени. Нема сомнеж дека „Баладата за Аделина“ ми ја отвори вратата кон светска кариера.

■ **Во врвот на вашата кариера имавте и по 200 концерти во 250 дена во годината. Како се издржува такво темпо на работа?**

**КЛАЈДЕРМАН:** Се секавам на првиот концерт на кој настапував. Тоа беше во 1979 година во Виена и во тоа време, ниту јас, ниту моите продуценти не можевме да замислиме дека 38 години подоцна ќе изведам повеќе од 5.000



концерти низ светот. Уживав извонредни можности да бидам поканет низ многу земји во светот - од Европа до Америка, од Азија до Австралија. Оттаму целиот тој хаос не ми ни дозволи да размислувам за темпото, едноставно го правев тоа со љубов и со задоволство, веројатно затоа и не ја почувствував тежината.

■ **Каков живот живеете денес?**

**КЛАЈДЕРМАН:** Денес живеам мирно и спокојно. Како пијанист што свири насекаде низ светот, најголемиот мир го наоѓам кога ќе се вратам дома. Дома не чувствувам притисок во врска со настапите, туку, едноставно, гледам телевизија и не мислам на ништо. Со жена ми и со моето куче одиме на пазарување, прошетки во шума и покрај морето. Разговараме за секојдневни теми и правиме обични работи. Така го наоѓам својот мир.

■ **Вашиите концерти се вистинско уживање и спектакл. Што ќе отсвирите за македонската публика?**

**КЛАЈДЕРМАН:** Едноставно, можам да се поврзам со публиката, а сметам дека тоа е најбитно. Не очекувам ништо пред концертите, се препуштам на моментот, а тоа секогаш се покажало како успешна формула за задоволство кај публиката.

■ **Вие сте познат како принц на романтиката. Има ли денес романтика во нашиот живот?**

**КЛАЈДЕРМАН:** Како што стареам повеќе се грижам за сметките отколку за романтиката. Секако дека има романтика во нашиот живот, таа доаѓа со љубовта, но со годините сè повеќе се намалува. Да се биде принц на романтиката понекогаш е, навистина, напорно.

■ **Кои се концертите што никогаш нема да ги заборавите?**

**КЛАЈДЕРМАН:** Моите први концерти, кога сè уште не знаев што ми се случува. Почнав да настапувам во Токио. Концертите таму, навистина, ми беа вистинско задоволство. Пред сè, поради тоа што ми се допаѓа овој град, а луѓето на улица ме препознаваа. Ме застануваа на улица и ми велеа: „Здраво Ричард“. Градот е толку голем и хаотичен, а јас се чувствував прекрасно.

■ **Верувате уште во романтика? Освен за публика, во концертни сали, Вие во Лондон во зоолошката градина им свиревте во живо на загрозените видови желки од Галапагос со цел да им помогнете да се размножат?**

**КЛАЈДЕРМАН:** Голем љубител сум на животните. Моето куче секогаш седи до мене кога свирам на мојот клавир. Оттаму верувам дека на каков било начин музиката им влијае на животните. Затоа и ја прифатив поканата за оваа интересна идеја. Дополнително на тоа зоолошката беше интересна и за мене ова беше едно многу поинакво искуство, кое ми причини огромно задоволство. ■

Некако ми дојде природно да свирам саксофон. Знаев дека ќе бидам класичен соло- саксофонист уште од првиот момент кога го зедев в рака инструментот, се потсетува Ејми Диксон во едно интервју

Пишува | Невена Појовска

## АЛХЕМИЈА МЕЃУ ФИЛМСКАТА МУЗИКА И НЕОБИЧНИОТ СОН НА САКСОФОНОТ

Македонската филхармонија продолжи да ја изненадува публиката со одлични настапи и концерти на кои како солисти гостуваат светски ѕвезди. Овој пат концертот насловен „Алхемија“ беше посветен на жените по повод празникот 8 Март, а гостинка беше ѕвездата на саксофон Ејми Диксон од Австралија.

Станува збор за изведувачка која досега двапати била номинирана за престижната награда „Греми“ и која е една од најдобрите саксофонистки денес. Таа е првата саксофонистка и првата Австралијка што ја добила наградата „Класик Брит“, а во Скопје првпат го изведе Концертот за амплифицирана обоа и оркестар од современиот австралиски композитор Греам Конне - „Забава за време на лет“.

Греам Конне го краси музички индивидуализам. Неговите дела се создадени во слободен стил, а инспирирани се од поп-културата што е препознатлива за Австралија. Неговиот концерт „Забава за време на лет“ („Inflight Entertainment“) за амплифицирана обоа и оркестар уште на самата премиера предизвикал сензација поради „филмската“ обоеност на партитурата, но и поради специфичните технички сегменти, кои од солистот бараат виртуозност. Делото поседува експресивна драматургија и заразен ритмички пулс - вели неговиот брат, писателот Џејмс Конне.

Мегапопуларната Ејми Диксон се фокусира на современата и на филмската музика, и во нејзиниот репертоар се наоѓаат дела на врвни современи композитори, како Филип Глас, Мајкл Најман, Мајкл Кејмен, Џон Вилијамс...

Таа има индивидуален и необичен тон... Нејзините фрази прекрасно завршуваат, нејзината контрола на динамиката е бескрајно суптилна - напиша магазинот „Грамофон“ за Ејми Диксон, една од најдобрите саксофонистки денес.

Концертот „Алхемија“ донесе музика со филмска магија, под диригентската палка на врвниот маестро Кејс Скалионе. Премиерно беше изведено делото „Четири парафрази за симфониски оркестар“ од младата македонска композиторка Теа Богатинова, како и Симфонијата бр. 6 наречена „Пасторална“ од музичкиот гениј Лудвиг ван Бетовен.

Скалионе постојано ги импресионира оркестрите од целиот свет со сензитивни и внимателни изведби на музичките дела. Тој е авантурист и сака да истражува нови изрази, па така неговиот репертоар вклучува дела од Моцарт до Лигети, меѓу нив и повеќе светски премиери, заклучно

со премиерата на симфонијата „Доктор Атомик“ од Џон Адамс во Лос Анџелес со Дебитантскиот оркестар составен од млади музичари - истакнуваат критичарите.

Ејми Диксон, всушност, е првата саксофонистка и првата Австралијка што ја добила наградата „Класик Брит“ откако го објави својот трет албум „Dusk and Dawn“, кој беше на водечко место во Велика Британија.

Во јануари 2016 година, Диксон беше именувана за млада Австралијка на годината во Британија. Нејзиниот репертоар е строго ориентиран на нејзината страст за нова музика, таа е целосно посветена на нови дела, особено на оние создавани за саксофон. Во моментот, Ејми Диксон живее и твори во Лондон, но е родена во Сиднеј, Австралија, каде што на шест години почнува да зема часови по саксофон.

Во музичкото училиште ми дадоа одвратен инструмент,



кој, најверојатно, не беше измиен 30 години. Никогаш нема да го заборавам позеленетиот дел од инструментот кој требаше да го ставам во уста. Всушност, изненадена сум, како не умрев од некоја зараза. Но, саксофонот беше многу полесен за мене отколку пијаното. Некако ми дојде природно да свирам саксофон. Знаев дека ќе бидам класичен соло-саксофонист уште од првиот момент кога го зедев в рака инструментот - се потсетува Ејми во едно интервју.

Својот прв концертен настап го има на 16 години, а две години подоцна ја прави и првата снимка како солист со Симфонискиот оркестар на Сиднеј. Таа година се сели во Лондон за да студира на Кралскиот колеџ за музика, а потоа и на Конзерваториумот во Амстердам.

■ Израснав симултано свирејќи во училишниот оркестар

и во Симфонискиот оркестар на Конзерваториумот во Сиднеј. Никогаш не мислев дека нешто е невообичаено или не е „кул“. Сето тоа беше музика и сето тоа постоеше - вели Диксон.

Добитничка е на значајни награди, кои ретко одат во рацете на саксофонистите. Настапува како солист низ светот со врвни оркестри, во „Ројал Алберт хол“, во „Сиднеј опера хаус“ или во „Концертхаус“ во Виена, но и како камерен музичар.

Во 2015 година се придружува на Шкотскиот ансамбл на турнеја низ Британија, која вклучува концерти во Единбург, Глазгов и во Лондон и кои оставаат силен впечаток во јавноста.

■ Саксофонот на Ејми Диксон има топол, возвишен и експресивен тон што може да стопи и камен - вели една од критиките во „Хералд Скотланд“.

Таа снима за „Сони класикс“ и досега има реализирано шест албуми, чишто изведби на дела, особено „Spiegel im Spiegel“ од Арво Парт, Концертите за виолина од Филип Глас, делата на Џон Тавенер и на Мајкл Најман сместени на албумот од 2009 година, како и делата на Џон Вилијамс или Мајкл Кејмен од албумот „Catch Me If You Can“, се оценети како врвни. Нејзините изведби ги красат и некои од најдобрите филмски остварувања.

■ Се, разбира дека постои економски аспект во сето тоа. Многу е скапо да се снимат албуми и би било мошне романтично да се мисли поинаку. Како музичар, треба да се обидете тоа да им се допадне на луѓето што инвестираат пари во музиката. Јас едноставно се обидувам да ја одржам идејата за тоа што го сакам, без оглед на музиката што ја изведувам - ќе рече Ејми. ■

# ЏЕНИС ЏОПЛИН

## БОЖИЦА НА МУЗИКАТА И НА АВТОДЕСТРУКТИВНОСТА

Пишува | Соџир Косиџов

Џенис Џоплин е некрунисана кралица на блузот и на хипи-движењето. Најталентираната пејачка на сите времиња. Прва и ненадмината женска легенда на рокенролот. Девојка што на музиката ѝ даде сè, а од неа доби толку малку. Нејзиниот прекар е Перл (Бисер). Најблескав бисер на музиката. Затоа, едно е сигурно, таа е највпечатлива членка на „Трагичниот клуб 27“, порочни спринтери, кои не ги интересираат дисциплините на долги патеки, каков што е животот, бидејќи согореа во славата до својата 27. година. Друштво, во тој трагичен клуб ѝ прават Џим Морисон, Џими Хендрикс и Џејмс Дин. Таа прерано почина, но нејзиниот апсолутно неповторлив вокал и бесмртните хитови „Cry Baby“, „Mercedes Benz“, „Piece of My Heart“ и неверојатните интерпретации на „Summertime“ и на „Me and Bobby McGee“, ја променија историјата на музиката, а неа ја воведоа во вечноста.

Родена е во Тексас, гратчето Порт Артур, каде што никогаш не се чувствувала среќна. Во училиштето соучениците ја навредувале, ја исмејувале бидејќи била премногу дебела, а според некои и грда, па од тие причини

Ниеден маж не направи да се чувствувам толку добро, колку што правеше мојата публика

Џенис Џоплин

многу рано го напушта својот роден град. Растела неприспособена во зафрлениот Тексас и имала силна желба да направи нешто од себе и да побегне од духовната пустина со која била опкружена. Подоцна, кога ќе стане славна, ќе изјави дека основна причина за тоа било што со главата и со мислите била на сосема друго место, и ќе додаде дека што и да се случувало, не се случувало таму. Рано почнала да се занимава со сликарство, главно се дружела со бунтовници, а ја интересирале претежно неконвенционални работи.

Како многу млада се охрабрила да биде поинаква. Различна од другите. Одеа боса и на бината, исто така, настапувала боса кога ѝ се допаѓало тоа. Носела фармерки „левис“ бидејќи во нив се чувствувала поудобно, а на универзитетот на предавања одела без градник. Негувајќи го својот бунтовен дух, Џоплин, од една страна, се угледа на големите херои на блузот, а од друга страна, на декадентните бит поети и писатели. По заминувањето од Порт Артур продолжува да живее во Сан Франциско, каде што сериозно почнува да се занимава



ВКУСЕТЕ ЈА УБАВИНАТА НА ОВОЈ  
**ГРАДЕЖЕН СПЕЦИЈАЛИТЕТ**  
НА СТРАНА А ВО ЦЕНТАР

СТАНБЕНО - ДЕЛОВЕН ОБЈЕКТ  
**ПОРТА ПРОЛЕТ - ШТИП -**

890e / m2

НАРАЧАЈ ГО ТВОЕТО ПАРЧЕ ЛУКСУЗ НА: 070 269 213, 070 233 060

со музика. Пеењето блуз ѝ изгледало како најдобар излез. За жал, нашла и други излези, како што е лажниот сјај на дрогирањето. Повремено употребувала хероин, најчесто една комбинација со бурбон таканаречена „јужњачка утеха“, а си играла и со други психоактивни супстанции, па така ќе остане запаметена како прва јавна личност што станала зависна од метамфетамин.

Се памети нејзиниот впечатлив настап во салата „Авалон“, во Сан Франциско на 4 јуни 1966 година, заедно со групата „Биг брад анд д холдинг компани“. Тогаш, никој не помисли, ниту предвиде, дека наредните четири години ќе бидат целиот нејзин живот. Следната година, по спектакуларниот настап на фестивалот во Монтереј, целото хипи-движење ќе биде одушевлено од неверојатниот глас на Џоплин, која ќе биде прогласена за талент што не познава граници. За тоа што Џоплин го изведуваше на сцената во Монтереј, слободно може да се каже дека светот на рокот никогаш порано ниту го видел ниту слушнал нешто слично. Таа беше толку моќна и толку поинаква од другите. На публиката ѝ ги даваше сите свои емоции. По тој настап ја нарекоа најдобра рок-пејачка што дотогаш е видена. Нејзината спонтаност, природност и сексуалност се покажаа како неодоливи. Едноставно, по тој настап, таа стана вистински рок-суперсвезда. Џоплин, исто како и Елвис, одбиваше да ги почитува границите што ги наметнуваше општествената заедница. Елвис на белите момчиња им даваше можност да изгледаат како мачо-одметници, а Џоплин со својот провокативен сексапилен стил на белите девојки им понуди широк дијапазон за изразување. Таа, буквално, постојано беше на работ на сечилото. Реално, самата беше раб на мечот што сечеше. Целиот нејзин живот е мечтаење, желба, очај и отуѓеност. Љубовниот живот на Џенис Џоплин, иако секогаш врз себе имал сенка на катастрофа, бил прилично богат, или, поинаку кажано, вклучувал многу личности – главно момчиња,



## По секој метеж јас си заминувам дома многу осамена

Џенис Џоплин

но и по некоја девојка. Позната е нејзината кратка романса со пејачот, поетот и секс-симболот Џим Морисон, како и љубовната врска со Крис Кристоферсон, славниот кантавтор и актер, кој е автор на една од песните што Џоплин ја издигнаа во звезда – „Me and Babby McGee“. Инаку била свршена двапати: првиот пат со Питер де Бланк, а вториот пат со Сет Морган, нејзиното последно момче, кое било шест години помладо од неа.

Позната е по тоа што јавно го игнорирале државниот естаблишмент и по тоа што уште појавно ги прекршувале конвенционалните правила на пуританците во САД. Џенис со пеењето, животниот стил, ставот на бината, сексуалноста и нејзиниот отровен јазик направи многу за родовата рамноправност. Иако длабоко во неа се криеше осамената тинејџерка од провинцијата оптоварена со комплекси, таа како лавица се бореше за слобода

дата на изразување, независноста на младите и правото тие да имаат свој став. Беше еден од предводниците на револуцијата од 60-тите години на 20 век. Тоа беше нејзината борба против авторитетот, глупоста, лакомоста и медиокритетите. Таа и согори во таквата борба. По којзнае кој пат револуцијата го изведе своето најмило чедо. Џенис Џоплин е најочигледниот, најпочитуван и најиздаван музички бездомник на 60-тите години од минатиот век. Заедно со многу битници (личности што се противат на сите видови конвенции) од времето на хипи-револуцијата и „децата на цвеќето“, угледувајќи се на Џек Керуак, Џоплин помина години на патот удирајќи ги темелите на движењето познато како контракултура (култура на спротивставување на општествените норми и традицијата). Беше слободна и пркосна. Како таква таа беше нижија. Само своја. За своите музички карактеристики често знаеше да каже дека ужива кога публиката ги прати нејзините чувства, а најмногу е задоволна кога таа самата ќе ја почувствува енергијата, која струи низ неа и оди кон публиката. Со своето однесување се трудеше да ја одржи репутацијата на голем бунтовник. Така и го заслужи статусот на икона на најслободоумна жена на 60-тите години од 20 век. Нејзина омилена песна беше „It's Life“ во која пее за тоа дека човек секогаш на крајот останува со куси ракави. Неверојатно грозно чувство на осаменост го следеше



нејзиниот успех. Чувствуваше дека е несакана и непожелна. Ќе остане запаметена како најдобра светска блуз-пејачка. Таа беше уметничка. Го искажа женскиот бес и разочарувањето на многу жени, неколку години пред феминизмот да ги озакони.

По нејзиниот триумфален настап во „Алберт хол“ во Лондон, 1969 година, таа ги доби, можеби, најдобрите критики во историјата на музиката: Soul (душа) е тоа што е Џенис (магазинот „Диск“); Џоплин ги проби сидовите на британската резервираност, ја отпусти публиката, но и ја растресе, ги отвори очите на сите и ги полуди (Мелоди Мејкер). Во шоуто на Дик Кавет, само неколку месеци пред нејзината смрт, Џоплин изјави дека мажите секогаш земаат малку повеќе отколку што се подготвени да дадат. Нејзе, просто, ја убиваше таа машка доминација. Можеби тоа е и причината што во своите познати музички хитови „Ball and Chain“ и „Piece of My Heart“ пееше за неизбежноста на судбината жените да бидат заобани од мажите.

Џенис беше феминистка, бисексуалка и икона на 60-тите години од минатиот век, но најверојатно најмногу ќе биде запаметена како трагична жртва, една од најспектакуларните „drama queens“ на 20 век, како што запиша еден музички критичар во „Њујорк тајмс“. Таа имаше врвна интелигенција и уметничка душа. Пејачот Крис Вилијамсон за неа ќе каже дека тоа што таа го пееше никој пред неа нешто слично не испеа. Тоа е резултат на моќниот вокал на Џоплин. А таа, Џоплин, со својата песна ја покажуваше својата тага. Таа не пееше само по нотите. Умееше да ја фати суштината на музиката. Секс-божица на контракултурата. Нејзиниот имиџ беше имиџ на спектакуларна намачена блуз-дива. На сцената беше најубедлива, во моментите кога возбудено со својот глас вливува во нејзината музика и животна нирвана. Кога ја пееше „Piece of My Heart“, нејзиниот глас одушевуваше, звучеше решително на начин



## Се обидувам да им кажам на луѓето дека и белците имаат душа

Џенис Џоплин



како дотогаш не сме слушнале од некоја бела пејачка. Кога, пак, ја изведува „Summertime“ чиниш го слушаш нејзиниот страв и нејзината радост додека ги крши сите правила. Јас во нејзината музика и денес ја слушам слободата, која, според мене, беше и нејзината порака. Не беше среќна, но веруваше во бунтот и ги промени правилата за сите нас. Во таа смисла, таа е и голем победник, поголем отколку што кога било и самата можела да се надева дека ќе биде.

Сакаше да го скандализира светот што ја отфрлуваше. Често во тоа и успеваше. Благо речено,

се облекуваше многу чудно, на себе ставаше ракавици, најразлична бижутерија, лента за коса, така што изгледаше дека има извонреден талент за пронаоѓање најдречливи бои. Луѓето од модата се чудеа на нејзиниот невкус. Пиеше, лумпуваше, не се грижеше многу за однесувањето на јавни места, работеше што сакаше. Им се потсмеваше на поставените правила, ги игнорираше, правеше сопствени правила, па дури и нив ги прекршуваше. Не бараше многу. Само бараше луѓето да ја сакаат. Љубовта ѝ беше потребна. Очајнички ја бараше. Џоплин знаеше да пее. Низ своите песни се искажуваше самата себе. Преку нив сакаше и бараше да биде сакана. Бегаше во музиката или, пак, ѝ се враќаше, само таа го знае тоа, но едно е сигурно: во музиката ги бараше световите што не успеваше да ги пронајде во родниот град Порт Артур, во Сан Франциско, во Њујорк, во хероинот или во алкохолот. Низ музиката ги сакаше луѓето. А таа, музиката, само делумно ѝ ја враќаше љубовта. Со песната ја сакаа илјадници луѓе, без неа беше осамена. Пред самата смрт стана неизлечив наркоман, зависен алкохоличар и многу талентиран жив мртовец.

Музичка звезда што беше и просечен граѓанин и хипик и ангел од пеколот, и уметник, и дилетант, и интелектуалец, и клоун, и звезда, и скитник, и лоша риба и убавица, и наркоманка, и козервативец, и пацифист, и борец, и циник, и вљубена, и провинцијалка, и граѓанин на светот. Како ѝ успеа сето тоа? Прво, израсна од нејзините неконтролирани песни, многубројните недоразбирања, дрогата и алкохолот. Потоа, се претвори во прототип на незапирлива хероина на своето време. На крајот, Џенис стана жртва за сопствениот публицитет. Можеби затоа пред крајот на својот живот стана и мрачна икона на алкохолизмот и на дрогите. Нејзината трагична смрт во неугледниот холивудски „Ланмарк хотел“, претставува трагично завршено бегство во светот на современата Алиса во земјата на чудата. ■



ВАЊА ЛАЗАРОВА

„СО МАКИ СУМ СЕ РОДИЛА,  
СО ЖАЛОСТИ ЈАС ЌЕ СИ УМРАМ.  
МАКИТЕ ДА МИ ГИ НАПИШЕТЕ  
ОЗГОРА НА ГРОБОТ МОЈ“

# ЌЕ СЕ СЕТИ ЛИ НЕКОЈ НА НАС АКО САМИТЕ СЕ ЗАБОРАВИМЕ?

Пишува | Марина Косџовска

Како што може да направи текст и мелодија нашиот народ, не може никој никогаш и никаде да направи, порача во едно од нејзините последни интервјуа доајенот на македонската народна музика, Вања Лазарова.

И вистина е. Овие стихови сите ги знаеме, а нејзиниот е глас што сите го препознаваме. Вања Лазарова е име што ни значи на сите.

Родена на 27 април 1930 година во кратовското село Страцин, Вања Лазарова расте во музичко семејство. Првите настапи ги имала во хорот на учителската школа, а соло не пеела затоа што била многу срамежлива, како што призна во една пригода.

■ На еден фолклорен натпревар чичко Таки, од тогашното Радио Скопје, ме слушнал како пеам и ме натера да одам во Белград на фестивал. Таму ја испеав песната „Легнала Ѓурѓа на рамно гумно“ и го освоив првото место. Вања Лазарова од Македонија доби златен медал. И така почна – раскажува Лазарова за нејзиниот прв настап, некаде во 1947-48 година во интервјуто со наслов „Изворен сензибилитет во атомското време“ во списанието „Арт Република“, во бројот 5, од февруари 2006 година.

По завршувањето на учителското училиште, станува играорка во „Танец“, каде што продолжува да пее само во дует, сè додека не останува единствен

женски вокал и е, како што вели, пригласена да пее сама.

Со „Танец“ го шета светот и ја претставува македонската изворна песна. Овациони собира и во „Алберт хол“, каде што пеела пред кралицата Елизабета Втора и пред Винсент Черчил.

■ По настапот нè чекаше публика која сакаше наши автограми, а весниците беа полни со пофални зборови за нашиот настап и за македонскиот фолклор. Настапував пред многу значајни личности, пред државници и аристократи, а морам да признам дека имав желба да настапам пред претседателот на некогашната СФРЈ, но таа желба не ми се оствари... - вели Лазарова во едно од ретките интервјуа за „Македонска нација“ во 2010 година.

Вања Лазарова пеела со различни фолклорни ансамбли. Била член на ансамблот на Македонската радио-телевизија, а има настапувано и со Македонската филхармонија. Таа е првата македонска пејачка која има снимено плочи за најголемите издавачки куќи „Полиграм“ (Polygram) и „Филипс“ (Philips). Добитник е на повеќе меѓународни музички награди.

Голем е нејзиниот придонес во музиката од филмот „Пред дождот“ на Милчо

Манчевски, кој доби награда „Златен лав“ на фестивалот во Венеција во 1994 година.

Продуцентската куќа „Трето уво“ ги издаде нејзините три први албуми: „Македонски традиционални љубовни песни“ - кој е дистрибуиран во Европа, Америка и во Јапонија, „Ритмистика“ — во соработка со водечки македонски музички имиња и „Лулка“ - во соработка со американскиот гитарист Мирослав Тадиќ. Нејзиниот последен албум „Генофонија“ е во соработка со групата „Нав“.

„Со маки сум се родила“, „Петро Петроленко“, „Многу ми го фалат, бабо“, „Параходот ми замина“, „Легнала Ѓурѓа на рамно гумно“, „Во ливаѓе ладен извор има“ се само некои од песните што ги има испеано и снимено.

Со декади успешна кариера, Лазарова зад себе остава непроценливо културно богатство, песни кои ќе надживеат многу генерации. Глас кој останува врежан долго откако ќе го чуете.

■ Кога ги пеам песните, не гледам во публиката, туку се соживувам со песните. Заедно со текстот си правам филм. Како што е текстот, така си го претставувам. Ако песната е „Девојче бело, црвено“, го замислувам девојчето, како е бело и црвено, како е тенко и високо. Заедно сум со него. Тешко е да се пее. Тоа не ми беше професија, но таа обврска морав да ја извршам и да дадам сè од себе, да испеам најдобро што можам и што знам. Кога ќе излезев на сцената, си велев во себе: „Мечка страв, мене не, мечка страв, мене не...“. Си кажував такви изреки од баба ми или од мајка ми, како амајлија за пеење. Кога ќе почнев да пеам, мислев само на песната и се соживував со песната. Се шетам заедно со текстот, мелодијата и со чувствата. Веројатно затоа сум ги добивала наградите, затоа што кога ќе потпишувал автограми, луѓето покажуваа со рака на срцето, што значеше дека сум пеела со чувство. Песните се чисти затоа што се од народот. Народот си ги создал и народот си ги пее. Сè е соживување, сè се вистински работи. Затоа многу ги чувствувам. Многу сум му благодарна на овој народ што создал толку убави песни и што можам да ги пеам и да бидам тоа што сум сега



– Вања Лазарова – вели Лазарова во интервјуто „Изворен сензибилитет во атомското време“.

Кога пред неколку години еден македонски новинар случајно ја затекнува познатата пејачка додека правел приказна за домот за стари лица, таа и на 84 години не одбива да му запее, уште еднаш да ги замолкне сите околу себе и да остави само нејзиниот глас да ја сече тишината.

■ Јас сум воспитана така да не вреднувам сè низ призмата на денарот. Песната е на прво место. Сепак, денес некои други звуци, не изворно македонски, се слушаат повеќе на радиостаниците. Во ред, и таквата музика има свој круг слушатели, нека се слуша. Но, да се потиснува македонскиот фолклор е непростоливо. Овде повторно ќе се потсетам на зборовите на големиот руски етномузиколог Мојсијев. Тој рекол: „Кога одиш низ Босна, не пеј, ќе те натпеат; кога одиш низ Србија, не играј, ќе те надиграат; а кога си во Македонија, ниту пеј ниту играј затоа што ќе бидеш и натпеан и надигран“. Мене најголемата награда ми е што младите ме знаат, што бараат автограм, што ме почитуваат. Имав свои ученички во рамките на оркестарот „Пеце Атанасовски“ на кои сакам да им ја пренесам својата љубов кон изворната народна песна. Да, љубов. Кога се пее изворна песна, тука нема одредени правила, строго поставени. Секогаш им велам дека треба да пеат со душа, од срце, така најдобро ќе ја отпеат песната, треба да ги чувствуваат мелодијата, текстот... Жално е да го ставаме сопственото богатство настрана. Мојот сопруг е етномузиколог и кога беше во Индија, земја позната по својот колоритен и богат фолклор, своите индиски домаќини ги почести со неколку македонски изворни песни. Кога ги слушнаа нашите песни, тие беа воодушевени од богатството на тоновите, на ритмиката. Зар другите да нè почитуваат и ценат, да зборуваат за нашите убавини, а ние самите да го фрлиме тоа во некоје коше каде што ќе се заборава. Па, ако ние самите забораваме какво богатство имаме, што мислите дека во иднина некој друг ќе се сети на нас? - вели Лазарова во едно од ретките интервјуа за „Македонска нација“ дадено во 2010 година.

На момент заборавена од институциите и од јавноста, Лазарова дури во 2014 година ја добива државната награда „11 Октомври“, по што ѝ беше обезбеден статусот национален уметник, а со тоа и националната пензија.

Вања Лазарова почина на 12 март 2017 година на 86-годишна возраст, во Скопје. Нејзиниот впечатлив глас, опус и нераскинливата љубов кон изворната и народна музика засекогаш ќе останат дел од македонското музичко наследство. ■

# СЕКОЈ НОВ ДЕН Е НОВО ДОЖИВУВАЊЕ ВО МАКЕДОНИЈА

Амита Нандал е триесетгодишна девојка, која далечната Индија ја заменила за Македонија. Таа овде работи како електро инженер, а во Македонија, како што раскажува таа за „Република“, се решила да живее поради природните убавини на земјата. Амита вели дека секогаш мечтаела да живее во земја со планини. Таа ужива да пешачи покрај Охридско Езеро, сака да ја истражува Македонија. Вели дека ја одушевуваат македонската култура и музика. Омилено јадење ѝ се полнети пиперки, а за пријателите знае до го зготви и традиционалното тавче-гравче. Според Нандал, тоа што ѝ оставило впечаток во текот на нејзиниот престој овде е што луѓето знаат да направат рамнотежа меѓу приватниот и професионалниот живот

Пишува | Кристијана Николова Кузмановски

## ■ Кога првпат дојдовте во Македонија?

**АМИТА:** Во Македонија дојдов минатата година во октомври, овде сум веќе пет месеци, но се чувствувам како да сум пристигнала вчера. Секој нов ден е ново доживување овде и навистина е многу убаво.

## ■ Доаѓате од земја со различна култура и традиција од Македонија. Како успеавте да се адаптирате на животот овде?

**АМИТА:** Јас сум родена во Индија. Да, тоа е земја со различна

религија и култура, но јас верувам дека Македонија е добра за странец да се приспособи на животот овде, посебно во мојот случај, како личност што дошла да работи во друга земја. Навистина беше голема промена за мене. Но во текот на мојот престој овде никогаш не почувствував носталгија кон дома. Навистина сум уверена дека живењето и работата овде ќе ме мотивираат и ќе ме стимулираат да одам напред. Моментно живеам во Охрид, град што е, навистина, убав и кој нуди мирен живот и рамнотежа меѓу приватниот и професионалниот живот.

## ■ Како решивте да живеете во Македонија?

**АМИТА:** Уште како тинејџерка јас се одушевував на земји со убава природа, планини. Размислував како би било да живеам на такво место подолг временски период. Конечно ја пронајдов Македонија, навистина многу убава земја, која е во согласност со тоа што го посакував. Таа е богата со култура, шарени костуми, традиционал-

на храна и со незаборавна музика, што ме привлече многу. Според мене, културата на македонскиот народ се карактеризира со традиционални и модернистички атрибути.

## ■ Дали македонскиот народ знае да подаде рака кога е потребно?

**АМИТА:** Секако, да. Луѓето овде се секогаш подготвени да помогнат. Тие се со меко срце и многу ведрина во нив. Мене ми се случува да добијам помош и во маркет, кога поради мојот англиски јазик вработените не можат да ме разберат што барам, па ме упатуваат до личност што го разбира јазикот или, пак, знаат да се потрудат

да ме услужат преку гестикулации. Но сметам дека лично за мене ќе биде најдобро да го научам македонскиот јазик, па затоа имам во план да почнам да го изучувам.

## ■ Како странец, кој е Вашиот впечаток за начинот на кој живеат луѓето овде?

**АМИТА:** Луѓето во Македонија се, навистина, добронамерни. Нешто што човек што доаѓа од друга земја може да го почувствува овде е тоа дека семејните вредности се секогаш на прво место. За разлика од повеќето американски и европски земји каде што, според моето мислење, не му се дава толку голема важност на зацврстувањето на семејните врски.

## ■ Ја сакате ли македонската традиционална кујна?

**АМИТА:** Оф, ова прашање ми прави веднаш да се почувствувам гладна. Имам вкусено традиционална македонска храна, како ајвар, тавче-гравче, охридска пастрмка, а омилен ми се полнетите пиперки. Генерално, луѓето во Индија јадат многу зачинета храна, но живеејќи овде јас уживам во различните комбинации на храна. Всушност, јас веќе готвам македонска храна, треба да го вкусите моето тавче-гравче. Од слатките работи морам да го издвојам десертот баклава,

навистина е вкусна и не можам да ѝ одолеам.

## ■ Колку имате слободно време за да ја истражите Македонија?

**АМИТА:** Јас сакам да посетувам места, да научам нешто ново

за местото каде што живеам. Стариот дел на Охрид, Куќата на Робевци, Плаошник, црквата „Свети Климент“, „Свети Јован“ на Канео, „Свети Наум“ и сум била во градот Прилеп. Секогаш уживам кога шетам покрај Охридско Езеро, навистина е одушевувачки што имам чест да поминувам време покрај најстарото езеро во Европа. Сите места што ги имам посетено досега беа убави, но јас би сакала да истражам уште повеќе во иднина.

## ■ Ви недостига ли Индија? Вашиот дом?

**АМИТА:** Ова прашање е скокотливо за да се одговори. На кој што доаѓа од друга земја не му недостига домот? Моите чувства за мојата матична земја се секогаш со мене, но живеејќи овде во Македонија се чувствувам исто како да сум дома.

## ■ Кои се Вашите планови, ќе останете ли во Македонија?

**АМИТА:** Навистина сакам да останам долго овде, едвај чекам да дојде лето бидејќи слушнав дека во тој период од годината е навистина забавно. ■



# ПАРЧИЊА ШТО ЌЕ ГО ОСВОЈАТ МОДНИОТ СВЕТ

Оваа сезона, сосема очекувано, некои од најдобрите светски модни блогерки предлагаат фантастични комбинации на улиците на Њујорк, Лондон и на Милано. Бидејќи имаат големо влијание врз модната заедница, јасно е дека следниве парчиња облека ќе бидат најпопуларни во следниве месеци

## КАРИРАНО

Оваа сезона ќе се носи карирано. Без разлика дали станува збор за палто или, пак, за панталони, овој дезен сигурно ќе го обележи периодот пред нас.



## РАЗЛИЧНИ НИЈАНСИ НА РОЗОВО

Розовата боја е најавена како голем тренд за оваа година, а со оглед на тоа колку многу блогерки ги носат овие нијанси, тоа нè потсетува дека треба да инвестираме во овој тренд. Определете се за комбинација која во целост ќе се состои од розови нијанси или, пак, само за еден додаток. Што и да изберете, нема да згрешите со овој тренд.



## БЕЛИ ДОДАТОЦИ

Од чизми до очила, белите додатоци се апсолутен хит сезонава. Ефектни се и може да го освежат едноставниот изглед, како тој од фармерки и јакна, на пример.



## ДУКСЕРКА

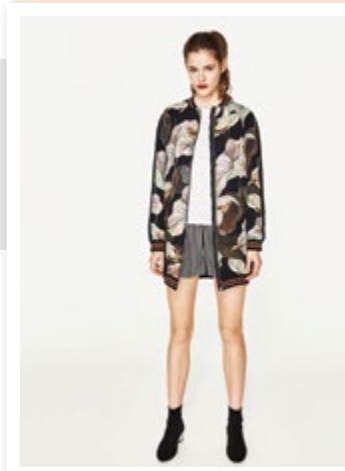
Дуксерките најчесто имаат необичен крој, асиметричен, кој на секој изглед му дава доза на модерно и на ефектно.

## ПРЕГОЛЕМА ЈАКНА

Имајте на ум, оваа сезона вашата јакна треба да биде преголема. Јакната со крзно може да ја комбинирате со фустан.

## МАСИВНИ ЧИЗМИ НА ПЛАТФОРМА

Додека кратките чизми со потпетица сè уште се во тренд, според изборот на блогерките, масивните модели со рамна платформа наскоро ќе им се придружат. Многу добро изгледаат во комбинација со здолниште или фустан.



## НОВА КОШУЛА

Различни модели на бели кошули кои многу едноставно се комбинираат со другите парчиња облека. Од класични кошули со копчиња, до модели со свонести ракави, панделки, карнери, белата кошула повторно е во фокусот.

## ЛИНИИ

Оваа сезона слободно може да ги спојувате класичните хоризонтални линии со дијагоналните. Дури и да не сте љубител на линиите што ги предлагаме, може да направите свои комбинации.



# ВАЛЕНСИЈА, ГРАДОТ ВО КОЈ ЌЕ СЕ ВЉУБИТЕ

Валенсија се наоѓа на два часа оддалеченост од познатото одморалиште Аликанте или од главниот град Мадрид и само три часа оддалеченост од големата Барселона, што значи дека до Валенсија можете да стигнете многу лесно и брзо доколку најдете еден ден во вашиот распоред. За возврат ќе добиете прекрасна храна во едни од најдобрите ресторани, прошетка во музеи, пријатна атмосфера и секако – дополнително искуство

**П**рестолнината на автономната шпанска покраина Валенсија, со прекрасна положба на брегот на Средоземно Море, е позната како чувар на шпанската традиција, со многу знаменитости, фестивали и со посебна убавина. Валенсија е еден од главните универзитетски центри во Шпанија, која може да се пофали со современа и со средновековна архитектура, огромни песочни плажи и со интересни обичаи.

Се наоѓа во источниот дел на медитеранскиот брег на Шпанија и е трет град по големина. Овој град со своето централно јадро и интимна атмосфера нуди вистинско уживање за сите туристи кои се љубители на Шпанија и на нејзината култура.

Златната доба на градот била во 15 век кога Валенсија била главен град на Арагонското Кралство.

Валенсија се наоѓа на два часа оддалеченост од познатото одморалиште Аликанте или од главниот град Мадрид и само три часа оддалеченост од големата Барселона, што значи дека до Валенсија можете да стигнете многу лесно и брзо доколку најдете еден ден во вашиот распоред. За возврат ќе добиете прекрасна храна во едни од најдобрите ресторани, прошетка во музеи, пријатна атмосфера и секако – дополнително искуство.

Кога размислувате за разгледување на Валенсија, почнете од стариот дел на градот или од центарот со двата



познати плоштада, Плаза де ла Вирген и Плаза Аиунтамиенто, главниот плоштад на Валенсија. Плоштадот е централно место на многу настани и збиднувања од културниот живот на градот.

Значајно обележје е катедралата „Валенсија“, за која се вели дека е дом на светиот грал. Лоцирана е на плоштадот Плаза де ла Рејна, во центарот на

градот. Влезот нема да ви го наплатат, а околу неа има безброј убави ресторани и продавници за сувенири кои сигурно ќе ве намамат да влезете. Валенсија го има и градот на науките и уметностите – културен центар и нејзино архитектонско наследство. Во овој голем културен центар ќе го најдете најголемиот аквариум во Европа. Домаќин е и на ИМАКС кино, а располага и со научен музеј.

Отпуштете се и вдишете го Медитеранот бидејќи Валенсија е град во кој нема бркотница, првиот впечаток од градот ќе ви биде дека се живее многу релаксирано. Како медитеранската клима да им годи на сите. Во Валенсија се живее со посебна енергија во секое време од денот.

Валенсија има повеќе од 800 илјади жители, а со периферијата бројот се зголемува на повеќе од еден милион. Многумина се изненадени што во градот се зборува на два службени јазици: шпански и валенсиски. Сепак, доминира шпанскиот, но во околината на градот луѓето многу го користат и валенсискиот.

Секој што ја посетил Шпанија знае дека земјата изобиљува со вкусна храна, музика на која никој не останува рамнодушен и секако единствената сангрија. Познато шпанско јадење кое потекнува од Валенсија е паелја, составено е од традиционалните состојки ориз, пилешко месо, зајачко, грашок, полжави и артичока. Но, постојат повеќе од 200 други комбинации, кои вклучуваат и морски плодови, вреди да се проба.



Тука задолжително пробајте го локалниот пијалак хорчата. Станува збор за пијалак тигров орев, кој е особено пријатен во летните месеци. Локалните жители се луди по него.

Познато е дека во Шпанија фудбалот е најпопуларен спорт. Фудбалскиот клуб Валенсија е државен првак. Сепак, интересно е дека тука е популарен и американскиот фудбал, па во градот постојат дури два клуба што играат во првата шпанска лига.

Поради убавата клима, Во Валенсија вреди да се оди во секое време од годината. Просечната зимска температура е 11 степени, а летната 25 Целзиусови степени.

Кога би сакале да го посетите овој град, треба да знаете дека агенските аранжмани се со четиридневен престој по цена од 259 евра. Во

цената е вклучен авионски превоз, хотелско сместување во хотел со три ѕвездички, со три ноќевања со појадок. Од агенциите се нуди и организирано разгледување на градот, програма за посета на значајни места за сите три дена.

Аеродромската такса ќе ве чини дополнителни 35 евра, а, секако, дополнително ќе треба да го платите и трансферот аеродром – хотел – аеродром. Цената на аранжманот зависи од моментално расположливите места на авиокомпанијата и на хотелите. За тие што сакаат да патуваат, но и да заштедат, постои и можноста за резервирање сместување преку интернет, како и резервирање авиобилети по пониски цени.

Валенсија може да ве натера да се вљубите во неа и, секако, да се вратите во некоја наредна пригода. ■



# ПАМЕТНИ УЛИЧНИ СВЕТИЛКИ ЌЕ ИМ ДАВААТ ИНФОРМАЦИИ НА ВОЗАЧИТЕ И НА ПЕШАЦИТЕ



Американската компанија „Еј-Ти енд Ти“ (AT&T) во соработка со „Џи-И“ (GE) работи на проект преку кој планира да го подобри животот и да им олесни на граѓаните во Соединетите Американски Држави додека учествуваат во сообраќајот

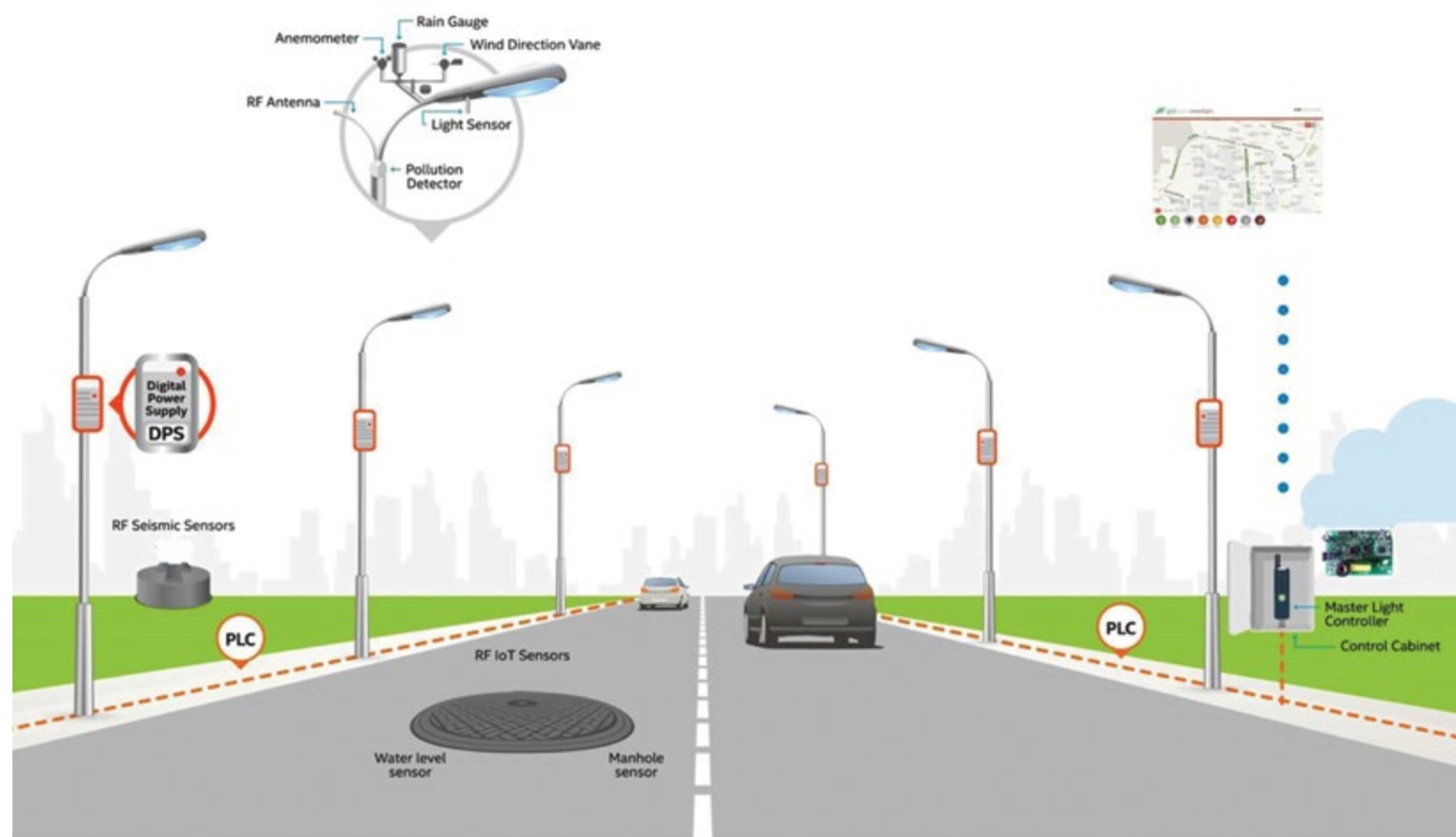
**Н**ивниот проект, наречен „Паметни градови“, ѝ беше претставен на јавноста на почетокот на годинава на саемот за технологија во Лас Вегас.

Тој предвидува инсталирање сензори на постојните улични светилки или поставување нови низ градовите во Америка, кои, пак, ќе можат да им помогнат на учесниците во сообраќајот.

Предвидено е сензорите да го „снимаат“ сообраќајот единствено со цел да го олеснат, да даваат информации за слободни паркинг-места, за состојбата на патиштата, евентуални прекин на одредени сообраќајници или метеж, за квалитетот на воздухот, временски непогоди и уште многу други информации и податоци што ќе им помогнат на возачите и на пешаците.

Првиот град што ќе ја има привилегијата на своите возачи да им ги понуди услугите на паметните светилки е Сан Диего, Калифорнија. Всушност, инсталирањето на овие уреди на уличните светилки во Сан Диего веќе е почнато. Новите светилки се очекува да го намалат трошокот за електрична енергија во овој град за околу 2,4 милиони долари.

Во првиот дел од инсталацијата ќе бидат монтирани вкупно 14.000 улични светилки, додека, пак, 3.200 постојни ќе ги добијат таканаречените сензори



„сити ај-кју“, кои се клучниот дел од надградбата. Сензорите вклучуваат камери и микрофони. Сепак, градоначалникот на Сан Диего веќе истакнал дека камерите што ќе бидат поставени на уличните светилки нема да се класифицираат како безбедносни камери.

Компанијата „Џи-И“ во моментот ја инсталира потребната платформа за новиот систем за осветлување кој ќе ги поврзе новите паметни светилки со административниот систем, за што од својот буџет ќе мора да одвојат околу 30 милиони долари, трошоци кои делумно ќе бидат покриени од локалната самоуправа на Сан Диего.

Градовите во САД преку отворените платформи на „Еј-Ти енд Ти“ и „Флоу дизајнер“ ќе можат да ги набљудуваат сообраќајот и паркинг-места, дури и да детектираат евентуални проблеми на патиштата, како и сообраќајни несреќи.

Платформите може да бидат отворени и за самите граѓани, за универзитетите итн., со цел градовите да станат подобри места за живеење. „Еј-Ти енд Ти“ (AT&T) не е единствената компанија што го напаѓа пазарот на улични светилки и што ги надградува. Компанијата „Ен го планет“ веќе има инсталирано слични светилки комбинирани со сензори во Лас Вегас. ■



## ЗЛАТНА РИПКА

Ако размислувате да имате златна рипка како домашно милениче треба да знаете дека таа во аквариум расте до 15 сантиметри. Поголем дел од времето го поминува на дното, а на површината доаѓа за да се нахрани

Температурата на водата во која престојува рипката треба да биде меѓу 18 и 20 степени, а, исто така, треба да има и доволно кислород.

За да не биде осамена златната рипка можете да ја ставите во аквариум со други рипки, само избегнувајте ги тропските.

Ако имате женка и мажјак во ист аквариум, внимавајте на тоа ако женката се мрести бидејќи ако не ги издвоите младите во друг аквариум, таа ќе ги изеде.

Истото се случува и со мажјакот, па ако забележите дека мрестењето е во тек, издвојте ги големите рипки и пуштете ги малите сами да се развијат. За да го имате ова милениче во вашиот дом не треба да платите многу, односно цената на златната рипка во продавница за миленици е од 100 до 300 денари, во зависност од должината на рибата. ■



## ИЗБЕРЕТЕ ПЛОЧКИ ЗА ДА БИДЕТЕ ОРИГИНАЛНИ



време е и мозаикот од бањата и од кујната да премине и на сидовите во дневната соба. Мозаикот,

кој доминира со просторот, го прави ентериерот динамичен и оригинален. ■

**К**ерамичките плочки не-праведно се потценети како декоративен елемент во домот. Многумина, за жал, сè уште ги доживуваат како функционален материјал за покривање иако може да бидат дел од дизајнот или архитектурата на просторот.

Сте ја замислиле ли дневната соба обложена со плочки? Веројатно не, особено ако не живеете на море. Навикнати сме дневните соби и спалните

да бидат обложени со тепих, етисон, паркет или со некој друг материјал, а, пак, бањите, кујните и терасите со плочки. Ако дрвото му дава топлина на просторот, керамиката му дава сјај и елегантија.

Ако имате централно подно греење - не двоумете се, изберете керамика. Бојата на плочките која варира од дрво до кожа, начинот на комбинирање на големините и шарите не можат да се најдат кај други материјали, а



## ЦИКЛАМА

Цикламата е омилено собно цвеќе на многу љубители на цвеќињата, Успешното чување и негување на овој цвет почнува од моментот на купување, затоа одберете цвет со убави и здрави листови.

Цикламата има потреба од светлина, но не и силно сонце, најдобро место за чување би било покрај прозорец. Најдобро расте на собна температура од 18 степени. Доволно е полевање двапати во неделата, а во топла соба почесто. Кога цветот е во мирување на студено место, доволно е полевање еднаш во неделата.

Цикламата има потреба од влажен воздух. Цикламата се размножува со семе или, пак, со разделување на старите билки. Се расаднуваат младите циклами, кои се израснати од семе или се преполовуваат старите билки во мали саксии бидејќи цикламата повеќе цвета во мали саксии. За младите билки потребно е да земете поголема саксија, а за старите иста големина. Кога негата на цикламата е правилна, тогаш ова растение може да трае и неколку години. ■





РЕКРЕАЦИЈА

# МАЛ ФУДБАЛ КАКО ДЕЛ ОД СЕКОЈДНЕВНИТЕ СПОРТСКИ АКТИВНОСТИ

Подготви | Бојан Моировски

Многу млади луѓе во денешно време секојдневно се занимаваат со некој спорт. Под спорт се подразбира нормална физичка активност или вештина изведена под јасно прифатени правила со главна цел рекреација, но и за натпреварување, за сопствено уживање, за усовршување и за развивање на телото или за сите заедно. Она што го карактеризира секој спорт е целта комбинирана со впечатокот на вештина и на способност.

Спортот има голема историја, првите таканаречени спортови биле лов и трчање, кои настанале од потребата да се преживее. За разлика од тогаш, денес луѓето се занимаваат со спорт заради здравје, релаксација и натпреварувачки дух.

Фудбалот или конкретно малиот фудбал се игра на мал терен, најчесто создаден на подлога од вештачка трева, како што имаме во голем број во нашата земја или, пак, во сала. Се игра меѓу две екипи составени од шест играчи. Сличноста со големиот фудбал и фудзалот е во тоа што се игра по речиси исти правила.



За разлика од професионалниот фудзал, малиот фудбал се игра со еден играч повеќе и топката е со поголем обем. Малиот фудбал е рекреација за сите генерации, почнува од најмала возраст уште на тревните површини во секое маало или на бетонски игралишта во училишните дворови.

Во последните 15-20 години постојат специјализирани игралишта за таа намена. Луѓето во термин од еден час повторно ги развиваат натпреварувачкиот дух, дружењето, развивањето на телото и, пред сè, се рекреираат за подобро здравје.

Секоја екипа е пожелно да има и своја опрема за да се разликува од противниците и патики за мал фудбал, кои може да бидат направени од гума и од кожа. Производителите на спортска

опрема сè повеќе посветуваат време и внимание на овој вид рекреација и создаваат патики и опрема во зависност од потребите. Од патики за различна подлога, маици што не дозволуваат да се задржи потта на телото, па до најразлични стегачи за да се спречи некоја несакана повреда.

Исто како и кај професионалците, рекреативците мора да се загреат добро пред секој натпревар за да не дојде до несакани повреди. Како најчести повреди што може да се случат се повреда на колената, лигаментите, тетивите и мускулите на нозете.

Сепак, овој вид рекреација е многу популарна и многумина се обидуваат да играат мал фудбал со своите пријатели по неколку пати неделно. ■

**СЕРВИС „ЏЕРСИ“**  
ЛИДЕР ВО СВОЈАТА ДЕЈНОСТ

- Репарирање и одржување камиони со употреба на специјализиран алат;
- 12-метарска рамка за исправање шасии, единствена на Балканот;
- Хитер машина за загревање шасии без оштетување;
- 17-метарска комора наменета за бојадисување;
- Компјутерско штелување геометрија на предна и на задна оска на камиони и на комбиња.

**ЏЕРСИ**  
ЛИМАРСКО ЛАКЕРСКИ СЕРВИС ЗА КАМИОНИ

ТЕЛ. 02/2464-564  
e-mail: jersy@jersy.com.mk

ГОЦЕ ЈАНЕСКИ,  
ЧЛЕН НА БК АПЕРКАТ И ОСВОЈУВАЧ  
НА „ЗЛАТНИОТ ГОНГ“ ЗА 2016 ГОДИНА

# РЕГИОНАЛНАТА ЛИГА ЌЕ НИ ПОМОГНЕ ДА ЗДОБИЕМЕ ИСКУСТВО ЗА

## ГОЛЕМИТЕ НАТПРЕВАРУВАЊА

Разговараше | Горан Зивчевски  
Фојто | Александар Ивановски

Гоце Јанески е еден од младите македонски спортисти што се истакнуваат и бележат сè повеќе успеси, а, освен тоа што го освои „Златниот гонг“, и од Градот Скопје доби признание за најдобар во боксот за минатата година. Во интервју за „Република“ тој говореше за постигнувањата минатата година, настапите и за очекувањата од новата регионална лига, како и за плановите за оваа година.

« На почетокот на овој месец почна регионалната боксерска лига, а во твојот прв настап во неа успеа да обезбедиш победа против Бошко

Раус од екипата на БК Војводина - Спартак од Србија. Кажи ни како помина овој настап?

**ЈАНЕСКИ:** За првата борба во оваа лига бев многу мотивиран и многу сериозно ги сфатив подготовките. Бев максимално подготвен за таа борба. Влегов во рингот само со една цел, да победувам. За среќа, целиот труд ми се исплатеше и успеав да издвојувам победа. Мислам дека токму тие подготовки што ги нагласувам, и во технички и во физички, односно кондициски аспект ми ја донесе победата.

Со тренерите Мирко и Оливер, кои ми посветија целосно внимание, трениравме по двапати на ден и морам да нагласам де-

ка, навистина, ми помогнаа за подготвен да влезам во ова ново регионално натпреварување.

« Бидејќи станува збор за лига што сега почна да функционира и е нешто ново на Балканот, колку мислиш дека ќе ти помогне за твојот развој, но и за развојот на македонските претставници?

**ЈАНЕСКИ:** Сигурно дека ќе ми помогне бидејќи таму настапуваат претставници од Србија, Хрватска, Босна и Херцеговина, а има боксери на заем и од Словенија и предизвик ми е да си ги одмерам силите и да здобијам искуство во борбите против нив. Исто така, мислам дека настапите во регионалната лига многу ќе ми помогнат за идните настапи на големите

На отворањето на новата регионална балканска лига во бокс, која почна на почетокот на овој месец, успеа да забележи победа, а на Државното првенство за кадети, јуниори и за сениори што се одржа во Битола беше прогласен за најдобар боксер

првенства. Во регионалната лига има натпревари на секои две недели, што е еден добар ритам, кој, навистина, ќе придонесе за мојот напредок. Ми одговара типот на ова натпреварување и мислам дека му беше потребно на боксот за да се подигне квалитетот во овој регион.

« Минатата година ја понесе титулата најдобар македонски боксер на државното првенство, како и од Град Скопје. Откриј ни нешто повеќе за резултатите што ги оствари во 2016 година и на што се должеа овие признанија?

**ЈАНЕСКИ:** Мислам дека за 2016 година најголем успех ми беше освојувањето на „Златниот гонг“. Исто така, станав и државен првак, а успешно настапив и на повеќе меѓународни турнири. На турнирот „Златна ракавица“, кој е еден

од најпознатите на Балканот, освоив сребро, а во финалето загубив од најдобриот српски боксер Александар Дреновак, кој има повеќе од 200 борби во кариерата. Тука во финалето, можеби, бев и подобар, но судиите, сепак, нему му ја доделија победата.

Кои се натпреварувањата и турнирите на кои најмногу ќе им се посветиш оваа година?  
**ЈАНЕСКИ:** Регионалната лига, која веќе ја споменавме, ќе ни биде еден вид подготовка за Европското првенство и вовед за тоа што ќе нè чека таму. Мојам да кажам дека цел и фокус ќе ми биде Европското првенство.

« Боксот во Македонија последните години не се наоѓа во завидна ситуација. Според тебе, што е најпотребно за овој спорт да се развие во нашата земја, односно што им недостига на боксерите кај нас?

**ЈАНЕСКИ:** Нормално, потребни се финансии. Треба да се вложи малку повеќе во капацитетите во кои тренираме. Исто така, за нас боксерите важно е да нè собираат на подготовки пред интернационалните турнири, па и другите натпреварувања. Досега сето тоа ние самите сме присилени да го финансираме од сопствен буџет, а подготовките, особено како репрезен-

тација, мора професионално да ги сработиме.

« Како се реши токму за овој спорт и што те привлече кон боксот?

**ЈАНЕСКИ:** Уште од мали нозе ме привлекоа борбите што ги гледавме на телевизија и филмовите со боречки вештини. Тој интерес ме натера да се запишам и да почнам да тренирам кик-бокс во мојот роден град Тетово, но повеќе ме привлекуваше боксот и повеќе ми се допаѓаше, па дојдов тука во Скопје и се запишав во клубот Аперкат. Пред околу пет години почнав активно да тренирам тука, а подоцна и се преселив за да можам максимално да ѝ се посветам на кариерата.

« Од што сè мора де се откаже еден 21-годишен спортист за да биде професионален боксер?

**ЈАНЕСКИ:** Морав да се откажам од многу работи што ги прават младите на моја возраст. Нокен живот, цигари, алкохол, не смеам ниту да помислам на тие работи. Јас сум посветен на боксот и важно е да бидам максимално подготвен не само за натпреварувањата, туку и за секој тренинг за да стигнам до врвен резултат. Тренинзите ги работиме по двапати на ден, а мислам дека тоа е неопходно за да се дојде до успех. ■







## АМЕРИКАНСКИ КОЛАЧ — СО ЈАГОДИ —



### СОСТОЈКИ:

- 3 чаши (400 гр) брашно
- 2 чаши (400 гр) шеќер
- 1 лажичка содабикарбона
- 1 лажичка сол
- 1 лажичка цимет
- 1/2 чаша (100 мл) млеко
- 1 чаша (200 мл) масло
- 4 јајца
- 2 чаши (300 гр) јагоди
- 1 лажичка шеќер за јагодите

### За филот ќе ви треба:

- 200 мл слатка павлака

### ПОДГОТОВКА:

- Јагодите исечкајте ги, посипете ги со шеќер и оставете ги да стојат додека се подготвува смесата за тесто.
- Измешајте ги сувите состојки, брашно, шеќер, сода, сол и цимет. Во нив додајте ги млекото и маслото. Изматете ги јајцата и додајте ги и нив. Јагодите исечкајте ги и додајте ги на крај, па измешајте убаво.
- Истурете ја смесата во тава и печете 45 минути на 200 степени.
- Изматете ја слатка павлака и откако ќе се излади колачето, декорирајте.
- Сечете коцки и сервирајте со декорација од свежи јагоди.

**СОВЕТ:** Овој рецепт е автентичен за американската кујна, па ви препорачуваме да го подготвите точно според рецептот.

# АЦЕРОЛА

## АЛКАЛОИД®

таблети за цваќање



Додаток во исхраната

- ✓ Природен витамин Ц
- ✓ Пријатни ароми
- ✓ Без шеќер

ВИТАМИНОТ Ц  
ПРИДОНЕСУВА  
ЗА:

- одржување нормална функција на имунолошкиот систем;
- заштита на клетките од оксидативен стрес;
- нормален метаболизам за создавање енергија;
- намалување на заморот и на исцрпеноста;
- зголемена апсорпција на железо.



АЛКАЛОИД  
СКОПЈЕ



#ВИСТИНСКОТЕМНО

[WWW.ZLATENDAB.COM.MK](http://WWW.ZLATENDAB.COM.MK)